

REACH a munkahelyen

Milyen előnyök származnak a munkavállalóknak a vegyszerekkel kapcsolatos új európai politikából?

TUTB

European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety

A Szakszervezetek Munkavédelmi Technikai Irodáját (TUTB) az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ETUC) alapította azzal a céllal, hogy támogassa az európai munkahelyeken a magas színvonalú munkavédelmet.

A TUTB az európai munkavédelemmel foglalkozó törvények tervezésében, elkészítésében és alkalmazásában részt vesz. Az iroda felállította az európai irányelvek alkalmazásának megfigyelésével foglalkozó szervezetét azzal a céllal, hogy összehasonlító elemzéseket készítsen arról, hogy milyen változások következtek be a közösség törvényalkotásában, milyen eltérő megelőző rendszerek vannak az Európai Unió országaiban, de az is a célja, hogy kidolgozza a szakszervezetek közös stratégiáit.

A TUTB megfelelő szakértelmet biztosít ahhoz, hogy támogassa a szakszervezeti tagok Luxemburgban székelő tanácsadó bizottságát, amely a munkahelyi egészségvédelemmel foglalkozik, valamint TUTB együttműködik a Bilbaóban tevékenykedő Európai Munkavédelmi Ügynökséggel is.

TUTB kutatásokat folytat különböző területeken, például a kockázat-elemzés terén, a megelőzés megszervezésére vonatkozóan, a nemek szerepét illetően a munkahelyi egészségvédelemben. Részt vesz a különböző üzemi berendezések tervezésében, az azbeszt, a stressz és a munkahelyi sérelmekre vonatkozó intézkedések megtervezésében.

TUTB szakértői hálózattal rendelkezik a technikai normák fejlesztésére vonatkozóan (ergonómia, gépek biztonsága), valamint a veszélyes anyagokat illetően (osztályozás, kockázatelemzés, kitételi határértékek megállapítása).

A TUTB társult tagja az Európai Szabványosítási Bizottságnak (CEN).

<http://tutb.etuc.org>

REACH a munkahelyen

Milyen előnyök származnak a munkavállalóknak a vegyszerekkel kapcsolatos új európai politikából?

Írta
Tony Musu
TUTB kutató

TUTB
European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety

REACH a munkahelyen

Milyen előnyök származnak a munkavállalóknak a vegyszerekkel kapcsolatos új európai politikából?

TUTB, 2004

A francia kiadvány címe:

REACH au travail

Les bénéfices potentiels de la nouvelle politique européenne sur les agents chimiques pour les travailleurs

(ISBN: 2-93000-52-9)

2005 elején kiadásra kerül a brosúra cseh, dán, holland, észt, magyar, litván, lengyel és szlovén változata is.

© European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety

Bd du Roi Albert II, 5

B-1210 Brussels

Tel: +32-(0)2-224 05 60

Fax: +32-(0)2-224 05 61

tutb@etuc.org

<http://tutb.etuc.org>

ISBN: 2-930003-53-7

D/2004/6107/54

Előszó

A szakszervezetek technikai irodája úgy döntött, hogy megfelelő figyelmet fordít erre a kiadványra, amely az egészségre és biztonságra vonatkozó előnyöket tartalmazza a REACH keretén belül, amely európai munkavállalók milliói számára jelent törvényes reformokat, olyan dolgozóknak, akik nap, mint nap munkahelyükön kémiai hatásoknak vannak kitéve.

Annak érdekében, hogy jobban érthetővé váljon, hogy a REACH reform miképpen képvisel valós lehetőséget számos foglalkozással összefüggő megbetegedés csökkentésére, mely betegségeket veszélyes anyag okozott, ez a kiadvány vizsgálja azokat az okokat, hogy miért is volt szükség erre a reformra, majd leírja a REACH reform tartalmát, és azokat a változásokat, amelyeket a meglévő törvényeknél eszközölni kell. Összefoglalja az Európai Parlamentben és a Tanácsban végbemenő törvényalkotási folyamatot, amelynek eredményeként elfogadásra kerülhet a REACH szabályozás-

A REACH körüli vita akkor kezdődött, amikor az eredeti tervet 2001-ben egy Fehér Könyv formájában elfogadták az Európai Unió jövőbeni vegyszerpolitikájával kapcsolatban. Ezen túlmenően világossá vált néhány nemzetközi akcióból (például a Johannesburg-i Tanácskozás eredményéből), hogy széles körű egyetértés mutatkozik arra vonatkozóan, hogy a vegyszerek biztonságának alaposabb vizsgálatára van szükség az európai és a nemzetközi piacokon bizonyos vállalatoknál, és egyes kormányok visszhangja alapján arra következtethetünk, hogy az új törvény életbelépése azt hozza magával, hogy Európában a vegyszerek költsége a piacon majd emelkedést mutat. Ebből adódóan számos anyagot kivonnak a Közösség piacából, és számítani lehet munkahelyek elvesztésével az érdekelt ágazatokban.

Ezzel szemben mi úgy véljük, hogy az országok tapasztalatai alapján a törvényes változásokat úgy lehet megtervezni, hogy azok védjék a környezetet és az egészség feltételeit, és ehhez lehessen igazítani technológiai újításokat, a versenyképesség fő elemét, és a REACH létre tud hozni egy közös rendszert több, mint 25 országban arra vonatkozóan, hogy minimalizálódjék és irányíthatóvá váljon a vegyszerekkel kapcsolatos veszély kezelése és a termékek piacra vitele.

Ennek a brosúrának az a célja, hogy a REACH vitájába úgy kapcsolódjon be, hogy bizonyítékokkal szolgáljon arra vonatkozóan, hogy a reformra sürgős

szükség van. Az Európai Szakszervezeti Szövetség által rendezett európai konferencia 2005. március 11-én és 12-én kerül megrendezésre, ahol a szakszervezetek számára lehetőség nyílik konstruktív hozzájárulást tenni a reform bevezetésére vonatkozóan.

Marc Sapír
a TUTB igazgatója

TARTALOM

Előszó

Összefoglalás

1. Vegyszerek: a dolgok két oldala
2. Miért van szükség a vegyszerekre vonatkozó meglévő törvények reformjára?
3. A REACH javaslatainak tartalma.
4. Hogyan változtatja meg a REACH a meglévő törvényeket.
5. Milyen előnye származik a munkavállalóknak a REACH-ból?
6. A REACH érvényesülésének jelenlegi állása
7. Következtetések.

Az európai szakszervezetek erőteljesebb európai politikát kívánnak a vegyszerekre vonatkozóan.

Összefoglalás

A vegyszerek mindennapi életünknek fontos részét képezik. Jelen vannak minden nap a fogyasztási cikkekben, és nem kétséges, hogy számos előny származik használatukból a mai fejlett társadalomban nem tudnánk megenni nélkülük. Sajnálatos módon azt is tudomásul kell venni, hogy a vegyszerek nagy része gondot okoz az egészségvédelem és a környezetvédelem szempontjából. Ez jórészt abból fakad, hogy a meglévő európai törvények alapján számos vegyszert piacra lehet vinni még akkor is, ha nem tudjuk pontosan, hogy milyen hatást gyakorolnak az emberek egészségére és a környezetre.

Az európai törvények vegyszerek forgalmazására javasolt reformját REACH néven ismerjük (vegyszerek nyilvántartása, értékelése és engedélyezése). A REACH célja az, hogy a problémával kapcsolatban két nagy témát valósítson meg: biztosítsa az emberi egészség és a környezet magas szintű védelmét, ugyanakkor erősítse az európai vegyipar versenyképességét.

Az európai munkavállalók számára hatalmas előny származik ebből a reformból, miután jelenleg a vegyszerek gyártása és a munkahelyi felhasználása egészségükre veszélyes lehet. Kétségtelen tény, hogy minden három szakmai megbetegedésből legalább egyet évente Európában veszélyes vegyszereknek való kitétel következményeként állapítanak meg.

Az európai törvényalkotás vegyszerek kereskedelmére vonatkozóan tartalmaz olyan szabályozást, amely a munkavállalók egészségét és biztonságát védi a vegyszerek munkahelyi alkalmazásával szemben. Az ilyen törvényeknek a megvalósítása azonban problematikus jelenleg is, és ezek bevezetése csak részben történik meg, vagy kismértékben, különösen a kis és közepes méretű vállalatoknál.

Az egyik fő oka ennek az állapotnak – vitán felül áll – az adatok hiánya a vegyszerek tulajdonságait illetően és az ezzel kapcsolatos biztonsági intézkedésekre vonatkozóan. Ilyen adatok nélkül nem lehetséges megfelelő kockázatelemzést készíteni, vagy alkalmas ellenőrző és megelőző intézkedéseket tenni a munkavállalók védelmében.

A REACH éppen ezért a meglévő munkavédelmi törvények hatékonyságával foglalkozik. Azoknak a dolgozóknak a védelmében, akik veszélyes anyagoknak vannak kitéve különböző ágazatokban, és azt a célt is szolgálja, hogy elősegítse a harcot a foglalkozási megbetegedések okozta veszéllyel szemben a következő módon:

- a hiányzó tájékoztatás szállításával a vegyszerek tulajdonságairól, valamint annak közzétételével, hogy minimalizálni lehessen a veszélyeket a felhasználás során,
- jelen tájékoztatás közzétételének a javításával a teljes termelési láncban,
- olyan biztatással, hogy a legveszélyesebb anyagokat váltsák fel kevésbé káros vegyszerekkel hatósági korlátozó intézkedéseken keresztül.

Az Európai Bizottság elfogadta a REACH javaslatát 2003. októberében, és jelenleg a szabályozásra vonatkozó javaslat az Európai Parlament előtt van vizsgálat céljából, és a Tanács is tanulmányozza egy közös döntési eljárásban. A REACH szabályozás várhatóan 2007-ben kerül bevezetésre a 25 EU országban.

1. Vegyszerek: a dolog két oldala

Jelentős hozzájárulás a gazdasághoz

A vegyszerek termelése világméretben az 1930-as egy millió tonnáról napjainkban több mint 400 millió tonnára emelkedett. A közösségi piacon hozzávetőleg 100 ezer különböző anyagot forgalmaznak, közülük 30 ezer termék a piacon évi egy tonnánál nagyobb mennyiségben fordul elő (a teljes évi termelés és az import mennyiség adatait a gyártók és az importőrök jelentései alapján közöljük). Az Európai Unió vegyipara hozzávetőleg a teljes nemzetközi termelés egyharmadát állítja elő. Ez a világ legnagyobb vegyipari egysége. 2003-ben a forgalom a becslések szerint 556 milliárd eurót tett ki a 25 EU tagországban (Lásd: Adatok és tények, European chemical industry in a worldwide perspective, Cefic, 2004. június, lásd: www.cefic.org/factsandfigures)

A vegyipar egyébként Európa harmadik legnagyobb ágazata, 1,7 millió munkavállalót alkalmaz közvetlenül, és jó néhány milliót közvetetten. A vegyipari vállalatok döntő többsége Európában (96%) kis és közepes vállalat, mégis kevés befolyásos multinacionális vállalat gyártja a teljes termelés 70%-át.

Nem lehet letagadni, hogy a vegyszerek a fejlett társadalmak számára hatalmas előnyt hoznak, nem is tudnának meglegni nélküle. Gondoljunk csak az élelmiszertermelésre, a gyógyszergyártásra, textiliparra, stb. Az sem vitás, hogy jelentős mértékben hozzájárulnak a gazdaság fellendüléséhez a kereskedelmet és a munkahelyeket illetően. De az éremnek van egy másik oldala, amelyet nagyon gondosan figyelembe kell venni.

A munkavállalókat vegyszerek hatásának teszik ki

Európai dolgozók millióit teszik ki nap, mint nap vegyszerek hatásának, nemcsak azokban az ágazatokban, pl. a vegyiparban, ahol előállítják őket, hanem más ágazatokban is, ahol ezeket a termékeket felhasználják. Ilyenek pl.: az építőipar, a fafeldolgozás, az autógyártás, textilipar, mezőgazdaság, és a környezettel foglalkozó ágazatok és szolgáltatások, vagy éppen az élelmiszeripar és a számítógépgyártás, de még sok más.

Miközben a vegyszerek alkalmazása a munkahelyen sok esetben veszélytelen, vannak olyan anyagok is, amelyek súlyosan veszélyeztetik a munkavállalók egészségét. Sok száz különböző vegyszerről állapították meg, hogy elismert foglalkozási ártalmakat okoz, bőrbetegségeket, vagy légzési zavarokat. (Work and Health in the EU, a statistical portrait. Data 1994-2002, Luxemburg, Eurostat, 2004. See: <http://europa.eu.int/comm.eurostat>>Publications.) A foglalkozási betegségek elismert rendszerében ezeknek a vegyszereknek a

legtöbbjét az ipari alkalmazás területére sorolják (festékipar, színezékek, kozmetikumok, szigetelőanyagok, stb.), de az osztályozás nem a kémiai szerkezet alapján történik. Azok az egészségi problémák, amelyeket ezek a vegyszerek okoznak, egyrészt maguktól a veszélyes tulajdonságaiktól származnak, másrészt attól a kitételi szinttől, amelyet a munkavállalóknak kell elszenvedni ezekről a termékektől, utalva arra a módra, ahogy a munkahelyeken ezeket a vegyszereket alkalmazzák, és nem feledkezve meg arról, hogy az ipar számos ágazatában kerül sor használatukra. Ugyanakkor továbbra is tény, hogy számos vegyszert alkalmaznak a munkahelyeken, amelyeket nem ismernek elég nagy pontossággal, vagy legalábbis túl későn ismerik fel, hogy milyen hatást gyakorolhatnak az ott lévő dolgozók egészségére. Gondoljuk csak a glikol éterekre. Ezek olyan oldószerek, amelyeket nagyon széles körben alkalmaznak sokféle ipari folyamatban, és sok millió munkavállalót tesznek ki hatásuknak. Nincs világos kép arról a munkavállalók számára, hogy milyen hatást gyakorolnak ezek a vegyszerek az egészségükre.

Glikol éterek: az azbeszthez hasonló veszély az egészségi állapotra?

A glikol éterek egy olyan oldószer családhoz tartoznak, amelyben több mint 80 származék van. 1930-as évek óta ismerik ezeket az anyagokat, de felhasználásuk jelentősen csak a 60-as évektől kezdve emelkedett. A glikol éterek ipari felhasználásának ez az emelkedése azzal is magyarázható, hogy jól oldódnak vízben és szerves oldószerekben, és így alkalmazhatóvá válnak olyan esetekben is, ahol más oldószerek nem használhatók. A glikol éterek jelen vannak minden ún. „vizes alapú” termékben.

Annak ellenére, hogy egyes iparágakban (nyomtatott áramkörök gyártása, festékek és színezékek gyártása, autófestés, űrhajózás, építőipar, szitanyomás, stb.) különösen alkalmazzák ezeket az oldószereket, hangsúlyozni kell, hogy jelen vannak azon kívül számos minden nap használt fogyasztói cikkben is, pl. enyvekben, festékekben, kozmetikumokban, tisztítószerekben, stb.

A glikol éterek mérgező hatása eltérő. A legtöbbje az ún. P sorozathoz tartozik (propilén glikol származékok), amelyek veszélytelennek tűnnek, de ezzel ellentétben ott vannak az E sorozatú anyagok, az etilén glikol származékok, amelyek erősen mérgező hatásúak: rákkeltők, sterilitást és születési hibákat okoznak. Az első figyelmeztető jelre Kalifornia államban figyeltek fel 1982-ben. Svédországban, 1990-ben betiltottak néhány glikol étert. 1993 óta az Európai Unió egy tucat származékot mérgezőnek nyilvánított gyermek-szaporulat szempontjából, és közülük négyet betiltott az értékesítés részére. Az ipari alkalmazás ennek ellenére még mindig engedélyezett, azonban a címkéjén veszélyes anyagnak nyilvánítják, és felhívják a figyelmet, hogy valószínű veszélyt okoz a születendő gyermekekre.

2003 szeptemberében egy orvosi jelentést tettek közé, és ennek alapján a francia bíróság először ismerte el, hogy a glikol éterek felelősek közvetlenül és vitathatatlanul a munkavállalók meddőségéért, amennyiben néhány év során ilyen oldószerek hatásának tették ki őket. Az ilyen törvényes intézkedés még kevés, és nem terjedt el Európában, de 200 hasonló eset van per alatt az Egyesült Államokban. Miután a rendellenességek a glikol éterek késleltetett hatásával vannak összefüggésben, több és több tanulmányt készítettek arra vonatkozóan, hogy megtalálják az összefüggést ezeknek az anyagoknak az iparban történő kitétele és bizonyos betegségek fellépése között. Nagyon valószínű, hogy az évek során egyre több hasonló jellegű panasszal találkozhatunk.

A glikol éterek európai piaca évente mintegy 400 tonnát tesz ki, és világméretben évi 5%-kal emelkedik ez a mennyiség. Egyedül Franciaországban a P és E sorozatú glikol étereknek kitett dolgozók száma eléri az egy milliót. EGBE (etilén glikol normál butiléter) például széles körben alkalmazásra kerül az iparban, több fogyasztási cikkben is előfordul annak ellenére, hogy egerekre nézve rákkeltőnek sorolták be.

A glikol éterek példája világosan bizonyítja a jelenlegi törvények hiányosságait, amelyek lehetővé teszik, hogy olyan vegyszerek, amelyek által okozott veszély ismeretlen, vagy hosszú időn át alábecsülték azokat, mint pl. az azbeszt esetében, széles körben alkalmazásra kerüljenek a munkahelyeken és általános fogyasztási cikkekben.

A REACH rendszernek tisztázni kell ezt a helyzetet, pótolni kell a hiányzó információt, és támogatni kell a legveszélyesebb E sorozatú származékok helyettesítését P sorozatúakkal, amelyek biztonságosabbak és ugyanolyan hatékonyak.

Az Eurostat EODS kutatása alapján azzal számolhatunk 2001-et véve alap-időszaknak, hogy 18 és 30% között vannak az Európában elismert foglalkozási megbetegedések esetei, amelyek vegyszerek hatásának tudhatók be.

Az Európában elismert foglalkozási megbetegedések 2001-ben

Ami a foglalkozási megbetegedéseket illeti, az elismert eljárások és a társadalombiztosítási rendszerek erősen különböznek egymástól a tagországokban. Az EODS (Európai Foglalkozási Megbetegedések Statisztikája) projektje részeként az Eurostat összegyűjtött több európai statisztikát az elismert foglalkozási megbetegedésekről a 2001-es évben. Ennek a projektnek az érdekessége, hogy első alkalommal tesz közé összehangolt összehasonlítható és

megbízható adatokat a 12 tagországban (Belgium, Dánia, Spanyolország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Ausztria, Portugália, Finnország, Svédország, Egyesült Királyság) elismert foglalkozási megbetegedés esetekről. 2001-ben 31.945 új esetet ismertek el az összes megbetegedésből, amelyet a nemzeti rendszerek tartalmaznak. Az adatok extrapolálásával a munkavállalók számának aránya szerint az EU 15-ben az esetek száma a becslések szerint 52.884. A 100.000 dolgozóra eső események aránya magasabb a férfiak körében (48), mint a nők esetében (22).

A három leggyakoribb foglalkozási ártalom a mozgásszervi rendellenesség (35%), a bőrbetegség (14%) és a légzési zavarok (14%). Ezt követik az érzékszervi megbetegedések, amelyek között az egyik legjelentősebb a zaj által okozott hallási sérülés (13%), az idegbetegségek (8%), rák (5%), fertőzések (1%) és egyéb megbetegedések (10%).

Megbetegedés	Százalék
<i>Fertőző megbetegedések</i>	<i>1</i>
<i>Rák</i>	<i>5</i>
<i>Idegbetegségek</i>	<i>8</i>
<i>Érzékszervi megbetegedések</i>	<i>13</i>
<i>Légzési zavarok</i>	<i>14</i>
<i>Bőrbetegségek</i>	<i>14</i>
<i>Mozgásszervi rendellenességek</i>	<i>35</i>
<i>Egyéb betegségek</i>	<i>10</i>

Az EODS tanulmányból azt is tapasztalhatjuk, hogy a rákbetegségek 90%-a a veszélyes vegyszereknek való kitétel következménye. Ezek egyike az azbeszt (86%), de egyéb vegyszerek is (4%) okozói a betegségnek. Az egyéb vegyszerek közé tartoznak az aromás aminok, króm vegyületek, szénhidrogének, festékanyagok, stb.

Ugyancsak az EODS tanulmány adatai alapján azzal számolhatunk, hogy az elismert foglalkozási megbetegedések egyéb kategóriái is vegyszerekkel hozhatók összefüggésbe olyan mértékben, amely a vegyszereknek való kitételrel függ össze. Ami az idegi rendellenességeket illeti, foglalkoztunk a mérgező encephalopátiákkal (itt 2% oldószereknek tudható be). A munkával kapcsolatos légzési rendellenességek esetében meg kell különböztetni hasonlóan a rákesetekhez a kémiai porok által okozottakat (azbeszt, szilika, stb. 53%⁹ és egyéb vegyszereket (mint pl. az izocianátok, az oldószerek, festékek, stb. 36%). Végül a bőrbetegségekről szólva az Európa Bizottság részére készített tanulmányból 88%-ot becsülünk, mint vegyszerek okozta ártalmat, és ezt a REACH is ismerteti.

Ezeknek az adatoknak az összefoglalása a fenti táblázatban arra hagy következtetni, hogy minden foglalkozási megbetegedés, amelyet Európában évente elismernek 30%-ban a vegyszereknek való kitételrel okolható, és 18% marad, ha nem vesszük figyelembe a kémiai poranyagokat.

1. számú táblázat

A kémiai vegyszerek által okozott foglalkozási megbetegedések becsült százaléka

<i>A foglalkozási megbetegedés típusa</i>	<i>A vegyszerek okozta esetek becsült értéke %</i>	<i>Az összes elismert foglalkozási megbetegedés aránya</i>	<i>A vegyszerek okozta elismert foglalkozási megbetegedések becsült aránya</i>
<i>Rák</i>	<i>4-90*%</i>	<i>5%</i>	<i>0,2-4,5*%</i>
<i>Idegbetegségek</i>	<i>2%</i>	<i>8%</i>	<i>0,2%</i>
<i>Légzési zavarok</i>	<i>36-89*%</i>	<i>14%</i>	<i>5-12,5*%</i>
<i>Bőrbetegségek</i>	<i>88%</i>	<i>14%</i>	<i>12,3%</i>
<i>Összesen</i>			<i>~ 18-30*%</i>

** beleértve a vegyipar anyagokat*

Forrás: Extrapolálva az Eurostat EODS adatokból, 2004.

Annak ellenére, hogy ezek az adatok nem közvetlenül összehasonlíthatók, emlékeztetni kívánunk a Dublinban működő Európai Alapítvány harmadik kutatására, amely az európai munkafeltételekkel foglalkozik, és ebben azt írják, hogy az európai dolgozók 23%-a munka közben füstöket és gőzöket szív be, 15%-a pedig veszélyes anyagokkal foglalkozik munkaidejének legalább negyed-résztében.

Forrás: Occupational Diseases in Europe in 2001, Statistics in Focus, Population and social conditions, No. 15, Eurostat, 2004. See: [http://europa.eu.int/comm.eurostat>Publications](http://europa.eu.int/comm.eurostat/Publications).

The impact of the new chemicals policy on health and the environment, Final Report, RPA and BRE Environment, June 2003, prepared for the European Commission Environment Directorate-General.

See: <http://www.rpaltd.co.uk/tools/tools-fullreports.htm>.

Paoli, P., Merllié, D., Third survey on European working conditions 2000, Dublin, European

Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2001.

Lásd: <http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF0121EN.pdf>.

Kémiai veszély: az európai munkavállalók elhalálozásának fő okozója

A veszélyes anyagoknak való kitétel halálesetek nagy számához vezet. 1998-ban a finn munkavédelmi intézet tanulmányt készített és abban az áll, hogy hozzávetőleg 32 millió munkás az Európai Unión belül, tehát a teljes munkaerő mintegy negyedrésze, ki van téve foglalkozása folytán rákkeltő anyagok olyan adagjának, amelyet nem lehet a biztonsági határ alattinak tekinteni, és kb. 35 ezer és 45 ezer között van évente azoknak a munkavállalóknak a száma, akik rákban halnak meg munkavégzésük következtében. [Occupational exposure to carcinogens in the EU 1990-1993, Carex, international database on occupational exposure to carcinogens. Kogevinas et al., Estimation of the burden of occupational cancer in Europe – Study financed by Europe Against Cancer (contract SOC 96-200742 05F02), 1998.]

A kémiai veszély jelenleg az Európai Unió országaiban a munkakörülményekkel összefüggő halálesetek legnagyobb okozója, számuk jóval meghaladja a munkahelyi balesetek áldozatait.

Nem jelentik a foglalkozási megbetegedéseket

Emlékeztetni kívánunk arra, hogy Európa szerte számos esetben nem tartják nyilván a munkával kapcsolatos egészségügyi ártalmakat, nem regisztrálják azokat a megfelelő biztosítótársaságoknál. Ennek az elsődleges magyarázata az, hogy az áldozatok egyrészt nem elég tájékozottak a munkahelyükön lévő veszélyes anyagok jelenlétéről és azok potenciális hatásáról, és ezért nem is tesznek a betegségről jelentést.

(Survey on under-reporting of occupational diseases in Europe, Eurogip, December 2002.)

Ennek a problémának a nagyságrendje azt mutatja, hogy a foglalkozással összefüggő bőrbetegségek és légzési rendellenességek eseteit a megfelelő hatóságok elismerik, ha azt megfelelő számban jelentik be a munkavállalók, és ezeket az eseteket a 2. számú táblázatban foglaljuk össze.

2. számú táblázat

Elismert és jelentett foglalkozási megbetegedések éves eseteinek összehasonlítása az EU 15 országaiban

Foglalkozási megbetegedés típusa	A megfelelő kérdőíven bejelentett esetek száma	Az elismert esetek száma*
Bőrbetegségek	200.000	8.000
Légzési rendellenességek*	600.000	10.000

* beleértve rákeseteket

Forrás: Work and health in the EU. A statistical portrait, Eurostat, 2004.

Az Eurostat legújabb adatai szerint 200.000 európai munkavállaló úgy ítéli meg, hogy az elmúlt 12 hónapban munkával kapcsolatos bőrbetegségben szenvedett, és 600.000 munkavállaló szerint légzési zavarai voltak munkahelyi körülmények miatt, ugyanakkor a biztosítóintézetek által elismert esetek száma 25-60-szor alacsonyabb. Éppen ezért Európában a foglalkozási megbetegedések eseteinek valóságos számát a veszélyes vegyszereknek történt kitétel következtében vitán felül alábecsülik.

Aggasztó a helyzet mind a fogyasztókra, mind a környezetre nézve

Az elmúlt néhány évtized során sok ezer vegyszert használtak fel mindennapi fogyasztási cikkek gyártására, és ezeket úgy vitték piacra, hogy nem fordítottak kellő figyelmet arra, hogy ezek milyen hatással vannak az emberi egészségre vagy a környezetre.

Számos tudományos közlemény ismerteti, hogy a hormonrendszer rendellenességei, allergiák és bizonyos rákos esetek előfordulása azonnal bekövetkezik, különösen gyerekeknél.

(Children's health and environment a review of evidence, WHO/EEA, 2002.)

Természetesen nem minden multifaktorális megbetegedés tulajdonítható kizárólag a veszélyes anyagokkal történő érintkezésnek, de minél szorosabb a kapcsolat ezeknek a feltételeknek, vagy ezek valamelyikének a kialakulásához és a vegyszereknek való kitételhez, annál inkább bekövetkehetnek az események.

[Strategy for a future Chemicals Policy, White Paper, COM(2001) 88 final, European Commission, 27 february 2001.]

Néhány svéd kutató kimutatta, hogy szintetikus molekulák, mint például a PBDE vegyület (pentabrómdifeniléterek) összegyűlhetnek a táplálékokban, és végül az anyatejben kumulálódnak. (Norén K. Mieronyté D., Contaminants in Swedish human milk. Decreasing levels of organochlorine and increasing levels of organobromine compound, Organohalogen Compounds, 35:1-4, 1998.).

Ezeket a molekulákat még mindig használják a textiliparban, elektronikáknál és poliuretán habok gyártásánál égés-késleltető tulajdonságaik miatt, és egy olyan szerkezettel és mérgező hatással rendelkeznek, mint a PCB vegyületek (poliklórbifenilek), amelyeket hosszú időn át elektromos berendezésekhez használtak, mielőtt a 70-es évek végén be nem tiltották őket, amikor felismerték, hogy a környezetben összegyűlve az emberi életre mérgező hatást gyakorolnak.

Úgy tűnik, hogy ha valaki iparilag fejlett országban él, szennyeződhet különböző kemikáliák keverékeitől. Ez vonatkozik munkavállalókra és fogyasztókra egyaránt, és azok, akik a munkahelyen kerülnek vegyszerekkel kapcsolatba, összetett igénybevételnek vannak kitéve. De ez vonatkozik a fogyasztókra is, akik nap, mint nap találkoznak a mérgező kemikáliákkal a fogyasztási cikkekben. Nagyon sok más ismert példa áll rendelkezésre a széles körben használt vegyszerekre vonatkozóan, amelyek károsítják az ember egészségét és a környezetet. Meg kell említenünk elsősorban az azbesztet, amely egyértelműen felelős a tüdőrákért, a mezoteliomáért. Szólnunk kell a benzolról, üzemanyagokról, cigarettafüstről, ezek leukémiát okozhatnak. Számos ékszer tartalmaz nikkelt, amely a leggyakoribb allergia okozó szer. És végül meg kell említeni a rovarirtó szert, a DDT-t (diklórdifeniltriklóretán), amelyet teljesen betiltottak és más anyagokkal helyettesítettek. Ezeknek az intézkedéseknek a megtételére akkor került sor, amikor már a károsodások megtörténtek, miután ezeknek az anyagoknak a veszélyes hatása sokáig ismeretlen maradt, egészen addig, amíg nagy mennyiségben nem kezdték használni.

A civil társadalom és a hatóságok egyaránt aggódnak az ügyek ilyen állása miatt. A Johannesburgban tartott világtalálkozón 2002-ben a kormányok vállalták, hogy 2020 vegyszer használatával és gyártásával kapcsolatban biztosítják azt, hogy minimalizálásra kerülnek a káros hatások, amelyek az emberek egészségét és a környezetét veszélyeztetik. (<http://www.johannesburgsummit.org>.)

Európában ezen túlmenően a vegyszerekre vonatkozó törvények reformja (REACH) jelenik meg, és a Bizottság javasolta egy integrált stratégia bevezetését (SCALE kezdeményezés) (A European Environment and Health Strategy, COM(2003) 338 final, Communication from the Commission, 11 June 2003.) a környezetre és az egészségre tekintettel.

Ezek a javaslatok különös figyelmet fordítanak a gyermekekre és a lakosság más, sebezhető csoportjára. 2004. májusának végén egy nemzetközi

szimpóziумot tartott az UNESCO és kiadták a Párizsi Felhívást (<http://appel.artac.info/appel.htm>), amelyben felhívták a társadalom figyelmét a vegyi szennyezések okozta veszélyre és annak egészségre gyakorolt hatására.

Ipari vegyszerek keveréke a vérben

Az Európai Unió 14 környezetvédelmi és egészségügyi minisztere a közelmúltban vérmintát adott a World Wide Fund for Nature (WWF) felkérésére. A vérminták elemzésénél azt tapasztalták, hogy a vérükben 103 vegyszer nyomain fordulnak elő. Azt is tapasztalták, hogy összesen 55 vegyszer volt jelen nagyobb mennyiségben, és ez azt jelenti, hogy átlagosan 37 anyagot találtak személyenként. A miniszterek vérében talált anyagok tűzálló bútoroknál, nem tapadó serpenyőknél, zsírálló pizza dobozoknál és lágyított PVC-nél, valamint parfümökönél és rovarirtóknál használt vegyszernyomok voltak. Néhányat ezek közül már évtizedek óta betiltottak, például a DDT-t és a PCB-t, de olyan vegyszerek is voltak, amelyeket napjainkban is használnak, különböző ftalátok és lángkésleltetők. Miután ezeknek az anyagoknak a hatásai nagyjából ismeretlenek, a WWF elismerte, hogy rendkívül nehéz meghatározni a potenciális veszélyt, ha ipari vegyszerek keveréknek van az egyén kitéve olyan koncentrációkban, amelyet a vizsgálatoknál kimutattak. Ugyanakkor úgy vélik, mint elővigyázatossági intézkedést, hogy a vegyszerek gyártásánál és felhasználásánál a vérben vagy anyatejben történő felgyülemleést meg kell akadályozni.

Lásd még: WWF, Detox Campaign, Bad Blood? A survey of chemicals in the blood of European Ministers, October 2004.
<http://www.panda.org/downloads/toxics/badbloodoctober2004.pdf>.

2. Miért van szükség a vegyszerekre vonatkozó jelenlegi törvény reformjára?

Világossá vált, hogy a Közösség jelenlegi törvényalkotása vegyszerekkel kapcsolatban nem megfelelően működik, és nem is alkalmas arra, hogy eredményesen védje a munkavállalók, a fogyasztók egészségét és a környezetet. Sajnálatos, de kétségtelen tény, hogy az anyagok teljes mennyiségének 99%-a, ha a piacra kerül, nem volt alávetve megfelelő mélységben olyan vizsgálatoknak, amelyek az emberi egészség és a környezet veszélyeztetésére vonatkoznának. Akkor sem, ha ezek a vegyszerek a munkahelyen jelentkeznek és felhasználják fogyasztási cikkekhez (tisztítószer, kozmetikumok, ruházat, számítógépek, stb.) (European Commission, White Paper, op. cit.)

Ennek az első oka az, hogy a jelenlegi törvények irányelvek és szabályozások összességéből állnak, és kb. 20 évesek. Tehát arra van szükség, hogy

különbséget tegyünk a már korábban meglévő vegyszerek és az új vegyszerek között. [Regulation (EEC) 793/93 of the Council on the evaluation and control of the risks of existing substances] [Directive 67/548/EEC of the Council (and its amendments) on the classification, packaging and labelling of dangerous substances].

A 100.000 vagy még ennél is több anyag 1981 előtt került a piacra, ezeket a meglévő anyagoknak mondjuk, és ezeket úgy alkalmazzák, hogy nem vetették alá biztonsági vizsgálatnak. Ott vannak azonban az új anyagok, amelyeket 1981 óta vittek a piacra, és ezeket legalább évente 10 kg-nyi mennyiségben gyártanak. Ezeket vizsgálatnak vetik alá mielőtt piacra kerülnének. Éppen ezért könnyebb és olcsóbb az ipar számára a nem vizsgált, vagy csekély mértékben ellenőrzött meglévő anyagokat felhasználni új anyagok kifejlesztése helyett. Így azután az 1981 óta piacra vitt új anyagok száma, és a megfelelő vizsgálat alá vetett termékeké, épphogy eléri a 3.700-at.

Ezen túlmenően, a jelenlegi törvény alapján csak a gyártó és az importőr köteles információval szolgálni a piacra vitt vegyszereket illetően. Nincs olyan kötelezettség, hogy más felhasználókat is ilyen feladat terhelne. Éppen ezért nagyon nehéz tájékoztatást nyerni ezeknek az anyagoknak a felhasználásáról, és a felhasználás során azok a termékekben előforduló mennyiségéről.

Egy másik hiányossága a jelenlegi törvénynek az, hogy a felelősséget nem megfelelően határozzák meg. Kétségtelen, hogy a meglévő anyagokat igen nagy mennyiségben gyártják, és a hatóságoktól függ és nem a gyártó vállalatától, amely importálja vagy felhasználás céljából értékesíti, hogy kockázat-elemzést hajtsanak végre, és ahol szükséges, a hatóságoknak intézkedéseket kellene javasolni a veszély csökkentésére. Egyes tagországokban még az erre illetékes hatóságok sem végzik el ezt a munkát. 1993 óta a veszélyes kategóriában mindössze 141 vegyszert azonosítottak be és kockázat-elemzésre utaltak és ajánlásokat tettek a veszély csökkentésére.

A legveszélyesebb anyagok esetében a tagországoknak egyet kellene érteni abban, hogy az ilyen vegyszereket csak korlátozottan használhatják, vagy értékesíthetik. Ez a rendszer 1976-ban egy irányelv kiadásával kezdődött (Directive 76/769/EEC of the Council on restrictions on the marketing and use of certain dangerous substances and preparations.), azonban ez is nagyon lassan lépett működésbe, és csak néhány tucat anyagra, illetve ezek felhasználására vonatkozott, ezeket be is tiltották Európában. Ennek megfelelően az azbeszt tartalmú termékek piacra vitelét és felhasználását 2005-től kezdve teljesen betiltották. Más jól ismert korlátozások közé tartozik például a PCB piacra vitele, ftalátok alkalmazásának tilalma gyermekjátékokban, higany és ólom betiltása elektronikus berendezésekben, stb.

3. A REACH javaslat tartalma

A vegyipar reformot követel

Mind nagyobb az aggodalom az egészségvédelemre vonatkozó jelenlegi törvények hatékonyatlansága miatt, és nem ez az egyetlen ok, amiért a hatóságok a reform mellett vannak. Maga az ipar is nagymértékben elégedetlen azzal a móddal, ahogy a meglévő törvényes rendszer működik a vegyipari termékek kereskedelmét illetően, és megújulást kíván. Az érvényben lévő törvényeket az ipar túl bürokratikusnak találja, lassú működésűnek, és mindezek túlmenően nem alkalmasak az újításokhoz, amelyek döntőek egy olyan nagymértékben versenyképes területen, mint a vegyipar. (<http://www.chemicalspolicyreview.org/frameglobal.asp?redirecturl=whydo.html>.)

Annak érdekében, hogy ezeket a követelményeket ki lehessen elégíteni, a Fehér Könyv megjelenését követően 2001 után, amely a vegyszerek jövőbeni politikájának stratégiájával foglalkozik, az Európai Bizottság egy szabályozás tervezetét fogadott el 2003. október 29-én, amely 30.000 vegyipari termékre, vagy importált anyagra vonatkozik, amely az EU területén kerül felhasználásra évente több, mint egy tonnás mennyiségben. Ez a törvénytervezet REACH néven ismert (Vegyszerek Nyilvántartása, Értékelése és Engedélyeztetése).

(A szöveg a következő helyen áll rendelkezésre: <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/index.htm>.),

A reformnak két fő célja van:

- biztosítani az emberek egészségének és a környezetnek magas szintű védelmét,
- garantálni, hogy a belső piac hatékonyan működik, és ezáltal az európai vegyipar versenyképessége javul.

Nyilvántartás

A jövőbeni európai vegyszerügynökség felé kötelező lesz a 30.000 anyag nyilvántartása, amennyiben ezeket az Európai Unió területén gyártják, vagy ide importálják. A nyilvántartást egy 11 éves menetrend szerint kell végezni, kezdetben az évenkénti 1 tonnánál nagyobb volument kell nyilvántartani, valamint a CMR anyagokat (rákkeltő, mutagén és a gyermekszaporulat szempontjából mérgező anyagokról van szó.) (Lásd a 3. számú táblázatot).

Ezzel kapcsolatban a vegyszer gyártója vagy importőre köteles szállítani a regisztrációs okmányokat, amelyek tartalmazzák azt a tájékoztatást, amely az anyagot beazonosítja és leírja a toxikológiai és ecotoxikológiai tulajdonságait. Ezen kívül leírást kell adni a lehetséges felhasználásról, szállítani kell minden

veszélyes anyag biztonsági adatlapját, és bizonyos esetekben kémiai biztonsági vizsgálatokat kell végezni, és a javasolt veszély-csökkentő intézkedéseket is meg kell adni (ez csak azokra az anyagokra vonatkozik, amelyeket évente 10 tonnánál nagyobb mennyiségben gyártanak, vagy importálnak. Az anyagoknak a kémiai biztonsági vizsgálata egyebek között tartalmazza az emberi egészségre és a környezetre háruló esetleges veszélyek megállapítását).

Regisztráció hiányában a gyártás és az import tilos

A további felhasználók hasonlóan kötelesek bizonyos követelményeknek megfelelni a kémiai biztonsági vizsgálatokat illetően attól függően, hogy a felhasználásra vonatkozó anyagokat bizalmasan továbbítják a szállítónak vagy sem. Amennyiben úgy döntenek, hogy tájékoztatják a gyártót a felhasználásra vonatkozóan, kémiai biztonsági vizsgálatokat kell végrehajtani. Amennyiben ezt nem teszik meg, a felelősség a felhasználót terheli.

Amennyibe évente nagyobb mennyiséget gyártanak, minél nagyobb a szállított mennyiség, annál több vizsgálatot kell végrehajtani a nyilvántartás céljára. Új anyagokat a 67/548/EEC irányelv alapján tartják nyilván. Polimerek, bizonyos közbenső anyagok és termékek, amelyek kutatást és fejlesztést igényelnek, felmentést kapnak a nyilvántartási kötelezettség alól, azonban ezeket a feltételeket még egyszer át kell vizsgálni, amint a reform hatályba lépett. A gyártókat is arra biztatják, hogy feleljenek meg a követelménynek, és alkossanak konzorciumot, osszák meg egymás között az adatokat annak érdekében, hogy elkerülhessék a szükségtelen vizsgálatokat, és ezzel csökkenteni lehet a nyilvántartásba vétel költségeit.

3. számú táblázat

Tonna/év	1-10 t	10-100 t	100-1.000 t	1.000 tonna felett
A vegyipari termékek becsült száma	20.000	4.600	2.800	2.600
Regisztrációs határidő a REACH érvénybe lépésétől számítva	11 év	11 év	6 év	3 év*
Kémiai biztonsági vizsgálat	Nem	Igen	Igen	Igen

* A CMR kategóriába sorolt anyagok gyártása, vagy importálása esetén egy tonna/év mennyiség nyilvántartást igényel az első három éven belül.

Értékelés

Az értékelési eljárás lehetővé teszi a tagországok megfelelő hatóságainak, ahol a gyártó cég, vagy az importőr telephelye van, hogy megvizsgálja a nyilvántartási okmányokat. Ez az eljárás azt is biztosítja, hogy további információt követeljenek, amennyiben ez szükségessé válik.

Az értékelés két típusához a következők a feltételek: az okmányok értékelése, vagy az anyagok értékelés. Az előző azt a célt szolgálja, hogy ellenőrizze a nyilvántartási okmányok meglétét, és megelőzze a szükségtelen állatkísérleteket. Az utóbbi lehetővé teszi a hatóságoknak, hogy megköveteljék a gyártótól, vagy az importőrtől, hogy további tájékoztatást adjon abban az esetben, ha fennáll a gyanúja annak, hogy a termék az emberek egészségére, vagy a környezetre káros. Az értékelési eljárás a hatóságok részéről oda vezethet, hogy akciókat indítanak bizonyos anyagoknál korlátozásra, vagy az engedélyeztetési eljárás további vizsgálatára.

Az értékelés azt a célt szolgálja, hogy a gyártótól, vagy az importőrtől megbízható információt kapjunk

Annak érdekében, hogy elősegítsük a meglévő közelítési módot, a jövőben működő Ügynökség irányelvet dolgoz ki az anyagok értékeléséhez. Ez az információ kockázatalapú lesz, és számításba veszi a rendelkezésre álló tájékoztatást a veszélyekről, a gyártási volumenről és a potenciális kitételről. Ugyancsak létezik egy eljárás, amelynek alapján a tagország értékeli az anyagot, és ha kell, visszavonja egyet nem értése esetén.

Engedélyezés

A nagyon veszélyes anyagok alkalmazását (CMR, PBT, vPvBs) esetről esetre engedélyeztetni kell. Annak érdekében, hogy az engedélyeket megkaphassák, a kérelmezőnek bizonyítani kell, hogy az anyag felhasználásával kapcsolatos veszélyeket „kielégítően” ellenőrzik. (CMR: rákkeltő, mutagén, gyermekszaporulatra mérgező. PBT: maradandó, bioakkumulatív és mérgező. vPvBs: nagyon maradandó, nagyon bioakkumulatív, azaz olyan mérgező anyag, amely irreverzibilisen gyülemlik föl az emberi szervezetben vagy a környezetben). Amennyiben nem ez a helyzet áll fenn, meg lehet adni az engedélyt, ha bizonyítást nyer, hogy a veszély nem vonatkozik társadalmi-gazdasági javakra és az anyagok nem helyettesíthetők valamely más alternatív termékkel, vagy technológiával. Az engedélyeztetés időkorlátos, és nagyjából 1.400 anyagra vonatkozik.

Engedélyeztetés szükséges minden alkalmazás esetén a nagyon kockázatos anyagokra

Feltételek vonatkoznak a korlátozás rendszerére, miáltal a gyár a felhasználó és/vagy a veszélyes anyag kereskedelmével foglalkozó számára megtiltható, vagy csak bizonyos feltételek mellett forgalmazható a termék, amennyiben az Európai Bizottság úgy találja, hogy veszélyes az emberi egészségre, vagy elfogadhatatlan a környezet számára.

4. Hogyan változtatja meg a REACH a meglévő törvényeket

A veszélyes anyagokról szóló európai törvények két részre oszthatók. Az egyik az anyagok kereskedelmével foglalkozik, a másik a veszélyes anyagoknak kitett dolgozók védelmével.

Az európai irányelvek szabályokat fektetnek le a veszélyes anyagok piacra vitelével kapcsolatosan, és teljes harmonizációt állapítanak meg a nemzeti törvényekkel (EC egyezmény 95. cikkely), ugyanakkor a munkavállalók egészségének védelme és biztonsága csak minimális mértékben van összhangban a különböző tagországok törvényes feltételeivel. (EC egyezmény 137. cikkely).

Ebből következik, hogy előbbi esetben a tagországok elvben nem képesek további korlátozásokat nemzeti szinten bevezetni, míg az utóbbi esetében még kizárólag a nemzeti szabályokra van a téma utalva, amelyek jóval szigorúbbak, mint az európai előírások. (Példa erre a Svédországban végrehajtott trikloretilén használatának tilalma a Toolex Alpha AB vállalatnál, mert nem voltak képesek helyettesítő anyagot találni a veszélyes anyag helyett.)

A REACH hatályba lépése jelentős hatást gyakorol ezekre a törvényes feltételekre az első csoportban, mert módosítja, megváltoztatja azt a REACH szabályozás elfogadásával, a második csoportban továbbra is folytatja az együttműködést az elsővel. A REACH rendszer megvalósításából származó információ javítja a dolgozók védelmére irányuló törvény hatékonyságát.

- **A védelem szükségességének emelése**

A reformnak az egyik fő szempontja az, hogy a védelem szükségességét terjeszti. A jelenlegi rendszerben a hatóságok felelősek azért, hogy a meglévő veszélyes anyagokat vizsgálják, mielőtt bármilyen korlátozó intézkedést bevezetnének. A REAC segítségével az ipar önmagában biztosítja a szükséges információt a termékekről mielőtt azokat piacra vinnék, annak érdekében, hogy a megfelelő kockázat-elemzést el lehessen készíteni.

- Az egyetlen törvényes rendszer a vegyszerek piacra vitelével kapcsolatban

A REACH megszünteti a különbséget a meglévő és az új anyagok között, és egyetlen törvényes rendszert hoz létre a vegyszerek piacra vitelével kapcsolatosan Európában. A REACH szabályozás felváltja a 793/93 szabályt, amely a meglévő anyagok kockázatait ellenőrzi és értékeli. Ugyancsak helyettesíti a 76/769 számú irányelvet és minden egyéb ezekhez kapcsolódó irányelvet a piacra vitel korlátozásával kapcsolatosan és veszélyes anyagok felhasználására vonatkozóan. A meglévő korlátozások érvényben maradnak és a REAC szabályozás mellékleteként szerepelnek.

Más jelenleg érvényes irányelvek együtt élnek majd a REACH-csel, de a reform feltételeinek megfelelően bizonyos módosításokat kell végrehajtani. Összességében mintegy 40 irányelv van, amelyet megszüntetni, vagy módosítani kell.

793/93 Szabályozás

A meglévő anyagok kockázatának ellenőrzése és értékelése

Ez a törvény általában úgy ismert, mint a meglévő anyagokról szóló szabályozás, amelyet a Tanács 1993-ban fogadott el, és a 67/548/EEC Irányelv ezt egészíti ki az új anyagokra vonatkozó intézkedéseket illetően. A meglévő anyagokat úgy határozták meg, mint azokat, amelyeket az európai piacra 1981. szeptembere előtt vezettek be. Az ún. meglévő anyagoknak a száma 100.195, ezeket az EINECS lista tartalmazza (a rövidítés a jelenlegi kereskedelmi forgalomban lévő vegyszerek európai listája).

A 793/93 szabályozás eredetileg csak a meglévő anyagok gyártására vagy importjára vonatkozott 1.000 tonna/év mennyiség felett (HPVC nagy mennyiségben gyártott vegyszerek), ezt követően azokra a termékekre vonatkozott, amelyet 10 és 1.000 tonna/év közötti mennyiségben gyártottak, vagy importáltak. Ez a csoport az LPVC, a kis mennyiségben gyártott anyagok fogalmában szerepel. A kockázat-elemzést és az ellenőrzést három fő lépésben hajtják végre, miután a bizottság összegyűjtötte a gyártók és az importőrök által szállított adatokat.

1. **Elsőbbségi lista létrehozása:** a Bizottság ezzel kapcsolatosan a tagállamoktól egy elsőbbségi listát kér azokra az anyagokra nézve, amelyek azonnali figyelmet igényelnek, tekintettel arra, hogy potenciális hatást gyakorolhatnak az emberekre vagy a környezetre.
2. **Kockázat-elemzés:** a tagországok elsőbbséget élvező anyagokat vizsgálnak. Minden egyes anyagot egy kinevezett jelentéstevő személy terjeszt elő. Vizsgálat alá veszik a munkavállalók, a fogyasztók és a környezet veszélyeztetését. A végső kockázat-elemzési jelentés a

következő három következtetés valamelyikével záródhat:
• további információra van szükség • aggodalomra nincs ok • aggodalomra van ok – a veszély csökkentése szükséges
3. Veszély csökkentése: amennyiben a 3. következtetésre jutnak a tagországok, meg kell állapodniuk egy veszélycsökkentési stratégiában, amely elmehet a felhasználás, vagy piacra vitel korlátozásában az aggodalmat kiváltó anyagra nézve (lásd 76/769/EEC Irányelv). 1993 és 2004. között csak 141 anyagot vettek prioritási státuszba, és a kockázat-elemzést csak 27 esetben végezték el. = > A 793/93 szabályozást vissza kell vonni, ha a REACH érvénybe lép

67/548/EEC Irányelv

A veszélyes anyagok osztályozása és címkézése

Az irányelv két fő eleme a következő:

1. A veszélyes vegyszerek osztályozása és címkézése tulajdonságaik alapján történik. 15 veszélykategóriát határoztak meg. Ilyenek például a „robbanásveszély”, „erősen mérgező”, „rákkeltő”, „környezetre veszélyes”, stb.
2. Az új vegyszerek bejegyzésére akkor kerül sor, mielőtt azokat piacra vinnék. 1981. szeptembere óta az importőrök és a vegyszergyártók kötelesek megvizsgálni azokat az anyagokat, amelyeket piacra kívánnak vinni 10 kg/év mennyiségtől kezdve, és az eredményeket el kell juttatni a tagországok megfelelő hatóságaihoz, természetesen azokban az országokban, ahol az üzleti tevékenységet kívánni folytatják. Mindössze 3.700 körül van a 23 év alatt bejegyzett új anyagoknak a száma. Ezek háromnegyed része 10 tonna/évnél kisebb mennyiségben kerül forgalomba. Ezek az anyagok szerepelnek az ELINCS listán (a bejegyzett vegyszerek európai listája)

Ennek az irányelvnek az 1. számú melléklete tartalmazza azoknak az anyagoknak a felsorolását, amelyeket veszélyesnek nyilvánítottak. Jelenleg mintegy 7.000 anyag szerepel, köztük meglévő és új. Ezt az irányelvet rendszeresen felújítják, számításba véve a tudományos és technikai haladást a veszélyes anyagok területén. Ennek megfelelően 9 alkalommal módosították, és 29 esetben fogadtak el technikai előrehaladást.

= > A következő módosítás valószínűleg a jövőbeni REACH szabályozás elfogadásakor következik be.

1999/45/EC Irányelv

Veszélyes készítmények osztályozása és címkézése

Ez az irányelv a 88/379/EEC Irányelv módosítása. Itt lefektetik az összhangba hozott szabályokat az osztályozásra, csomagolásra és címkézésre nézve veszélyes készítmények esetén (anyagok keverékeinél akkor kerül alkalmazásra, ha a komponensek közül legalább egyet veszélyesnek nyilvánítottak). Itt ugyanazt a veszély-kategóriát alkalmazzák, mint korábban. Az osztályozási követelmények is azonosak, a címkézés jelzései is megegyeznek az előzőekkel, ugyanazokat a vizsgálati módszereket alkalmazzák, és a csomagolási szabályok is megegyeznek a 67/548/EEC Irányelvben rögzítettekkel, azonban nincs olyan követelmény, hogy az új készítményeket be kell jegyeztetni.

= > Ezt az irányelvet is módosítani fogja a REACH érvénybe lépése.

- Fokozatosan áthidalják az ismert különbséget egy menetrendnek megfelelően

Széles körű hanyagság tapasztalható a mintegy 100.000, jelenleg piacon lévő anyag toxikológiai és ekotoxikológiai tulajdonságait illetően. Ezek az anyagok az európai piacon vannak, de csökkenteni kell jelenlétüket, köszönhetően annak a tájékoztatásnak, amelyet 30.000 anyag regisztrációja során nyertek, melyeket legalább 1 tonna/év mennyiségben gyártanak, vagy importálnak. Ezt a tájékoztatást össze kell gyűjteni, és 11 év alatt egy megállapított menetrend szerint kell kezelni, kezdve a nagy volumenben gyártott anyagokkal és a CMR-rel.

- A további felhasználókat is be kell vonni a rendszerbe

A REACH számos iparág tevékenységére hatással van. Ez a rendszer nemcsak a vegyiparban tevékenykedő gyártók számára jelent kötelezettséget, hanem a vegyszerek további nagy számú felhasználója felé is. (Például az építőipar, a fafeldolgozó ipar, a gépjárműipar, a textilipar és a számítógép szektorok számára, stb.). Ezeknek az ágazatoknak kapcsolatot kell tartani a szállítókkal annak érdekében, hogy minden szükséges információhoz hozzájussanak a biztonságos felhasználás érdekében, és biztonsági adatlap formájában az információt csatolni kell a piacra vitt veszélyes termékhez.

- Átláthatóság

A REACH bevezeti az átláthatóság mértékét, miután minden nem bizalmas információt a nyilvántartott anyagokról nyilvánosságra hoz. Ez jelentős mértékben javítja a vegyipar általános képét.

- A törvényes gépezet megválasztása

A REACH reform-tervezete lényegében egy szabályozás és nem egy európai irányelv. Azt jelenti, hogy közvetlenül alkalmazható mind a 25 tagországban, amint érvénybe lép.

76/769/EEC Irányelv

Bizonyos veszélyes anyagok és készítmények piacra vitelének és felhasználásának korlátozása

Ez az irányelv, mint korlátozó irányelv ismeretes. Az érdekelt anyagokat az 1. számú mellékletben sorolják föl. A korlátozás általában a szabályozott felhasználás formájában jelenik meg, azaz megerősíti az anyag alkalmazásának lehetőségét bizonyos felhasználási területen. Kevés esetben, tilalom formájában jelenik meg (például az azbeszt esetében), vagy teljes tilalmat hirdet a piacra vitelt illetően (mint például a PCB-nél).

Ezt az irányelvet rendszeresen módosították és új anyagokat vettek fel a mellékletben lévő listára. Ez azt jelenti, hogy 25 alkalommal módosították, és 13 alkalommal fogadtak el technikai előrehaladást. 47 anyagra vagy anyagcsoportra nézve állapít meg az irányelv korlátozásokat, több mint 900 anyagot jelent ez összességében, a többségük rákkeltő anyag.

= > Ezt az irányelvet meg kell szüntetni, ha a REACH szabályozás érvénybe lép annak engedélyezési és korlátozási lehetőségeivel együtt. A meglévő korlátozások érvényben maradnak, és azokat beépítik a REACH szabályozás XVI. számú mellékletébe.

91/155/EEC Irányelv

Biztonsági adatlap veszélyes anyagokhoz és készítményekhez

Ezt az irányelvet másodszor módosították a 2001/58/EC Irányelv bevezetésével. Itt meghatározzák és lefektetik a veszélyes anyagokra és készítményekre vonatkozó speciális információs rendszert és ennek részleteit. A veszélyes anyagok vagy készítmények piacra viteléért felelős személy, legyen az gyártó, importőr, kereskedő, köteles a vásárlónak a megfelelő biztonsági adatlapot szolgáltatni.

Az adatlapok szabvány-alakúak, 16 oszlopból állnak, és részletes információt adnak a címkén az anyag tulajdonságairól, az egészségre és környezetre gyakorolt veszélyekre vonatkozóan, valamint a fizikai és kémiai tulajdonságokat illetően. Ezen kívül tájékoztatást adnak a kezelésről, tárolásról, elhelyezésről és szállításról. A biztonsági adatlap tanácsot ad a munkavállaló védelméről, tűzoltási intézkedésekről, baleset elhárítási intézkedésekről, elsősegélyről, amennyiben ezek szükségesek. Ugyanakkor feltételezhető, hogy

az ipari felhasználó képes és alkalmas megtenni a megfelelő intézkedéseket a munkahely és a környezet egészségügyi körülményeinek biztosítására, valamint a biztonsági intézkedések megtételére.

= >A 2001/58/EC Irányelv feltételeit beépítették a REACH szabályozásba. A biztonsági adatlapok éppen ezért továbbra is ugyanazt a szerepet fogják játszani, mint jelenleg, de minőségük javulni fog, miután további tájékoztatás származik a regisztrációs követelményekből. Kétségtelen, hogy ahol a vegyipari biztonsági vizsgálatokat megkövetelik (lásd korábbi megjegyzés), a megfelelő információ tartalmazza a minimális emberi és környezeti kitélt, és ezt minden felhasználási terület számára a biztonsági adatlapon fel kell tüntetni.

5. Milyen előnye származik a munkavállalóknak a REACH-ból

A meglévő törvény hatékonyságának a hiánya a veszélyes anyagoknak kitett munkavállalók védelmében

A vegyszerek piacra vitelére vonatkozó szabályok törvényerőre emelésével kapcsolatban meg kell említeni, hogy az európai törvényeket úgy tervezték, hogy védjék a veszélyes vegyszereknek kitett dolgozókat a munkahelyen. Az ilyen törvény általában két irányelvből tevődik össze. Az egyik 1990-ből datálódik és a rákkeltő anyagokra vonatkozik, a másik 1998-ban került elfogadásra és vegyszerekre vonatkozik. Ezek az irányelvek előírják a munkáltatónak, hogy hajtson végre kockázat-elemzést, és tegye meg a szükséges megelőző és védelemre vonatkozó intézkedéseket. A kötelezettségek hierarchiája világosan kimondja a veszélyes anyagok kiküszöbölését és helyettesítésüket kevésbé káros hatású anyagokkal, csökkenteni kell a kitélt szintjét, és alkalmazkodni kell a kitélt határértékeihez, stb.

Ugyanakkor ezeknek a törvényeknek a megvalósítása a munkahelyen továbbra is problematikus, és ez ideig vagy egyáltalán, vagy csak részben valósították meg őket, különösen vonatkozik ez a kis és közepes vállalatokra.

(Vogel, L., The potential of REACH for improving enforcement of the rules on chemical risk prevention at the workplace, TUTB, 2004. See: http://tutb.etuc.org/uk/dossiers/files/Reach-LV_EN.pdf.)

A piaci szabályok fontossága a munkahelyi egészségvédelem és biztonság érdekében

Az egyik fő tényező a helyzet magyarázatához az, hogy a vegyszereknek kitett munkavállalók védelmére vonatkozó törvények hatékonysága igen nehezen hozható összefüggésbe a kereskedelemre vonatkozó törvényekkel. Különösen

hangsúlyozni kell, hogy az adatok, amelyekből a törvényeket kialakították, a veszélyes kemikáliák tulajdonságait illetően nem elegendők.

- Hiányosak a veszélyes kemikáliákra vonatkozó ismeretek

A veszélyes vegyszerek mindegyikének a csomagolása, ha az Európai Unió piacára kerülnek, egy címkét kell viselniük, ezt Európa szinten harmonizálták, és itt információt kell adni az anyag veszélyes tulajdonságairól. Piktogramokat is alkalmaznak annak jelzésére, hogy milyen fő veszélyeket kell figyelembe venni az irányelvek alapján (például mérgező, veszélyes, korróziót okozó, irritáló, stb.); „R” kifejezés a veszélyt jelzi (például az R45 azt jelenti, hogy rákot okozhat), az „S” jelzés pedig tanácsot ad a biztonságos használatra vonatkozóan (például az S24 azt jelenti, hogy kerüljük el a bőrrel való érintkezést). Ezek a címkék gyakran az egyedüli rendelkezésre álló információ források a munkahelyen, hogy figyelmeztessék a felhasználót a reá háruló veszélyre. Mint már korábban is említettük az ismeretek jelenlegi állásánál a vegyszerek tulajdonságait illetően, különös tekintettel azok tartós hatására az emberek egészségére, nagyon korlátozott. Egy korábban megjelent tanulmány bemutatta, hogy a készítmények egyharmadán a címkézés jelenleg nem felel meg az előírásoknak. [ECLIPS Project (European Classification and Labelling Inspections of Preparations, including Safety Data Sheets), final report, June 2004.]

Az adatok hiányának közvetlen következménye az, hogy számos veszélyes vegyszer nem kerül osztályozásra, és éppen ezért a megfelelő címkék nélkül viszik őket piacra.

A vegyszerek tulajdonságaira vonatkozó hiányzó tájékoztatás biztosításával a REACH javítja a veszélyes anyagok címkézését

Az Ardystil ügy: a hiányos biztonsági adatlap tragikus következményeinek bemutatása

Hat munkás (öt nő és egy férfi) egy spanyol vállalatnál, az Ardystil-nél, amely különleges szövetfestékeket és színezékeket gyárt, rejtélyes és súlyos tüdőbetegséget kapott és meghalt 1992. február és november között. Ardystil több, mint 80 főt alkalmazott, és ugyanakkor más cégeknél, ahol aerografikus textilnyomást alkalmaztak hasonló tapasztalatokat szereztek a dolgozók súlyos tüdőbetegségével kapcsolatban. A munkaiügyi felügyelet ezután elhatározta, hogy bezárja az ágazatban az összes vállalatot, és találkozót tartottak spanyol és külföldi szakértők bevonásával. Az egészségügyi szervek sajtóközleményt adtak ki az „Ardystil szindrómáról”, mint egy új foglalkozási megbetegedésről, amely eddig ismeretlen volt a szakirodalomban. Ezt követően hosszú pereskedésre került sor, végül kiderül, hogy mi is történt.

Az Ardystil egyike azoknak a vállalatoknak, amelyek a textilipar alvállalkozójaként mintafestéssel foglalkozik. Üres szövetdarabokat látnak el festéknymatokkal, majd a szöveteket visszaküldik a gyárba, amelyik aztán piacra küldi azokat.

A termék, amit a szövet festésére használtak Acramin F, amelyet a Bayer állított elő és vitt piacra festés céljára. Megállapítást nyert, hogy az egészségi károsodás akkor kezdődött, amikor a Bayer poralakban kezdte szállítani az Acramin F-et a korábbi Acramin F folyadék helyett, amelyet az Ardystil festékszóróval vitt föl a textilre, és ezáltal a dolgozókat belégzés útján mérgezte. A Bayer által szállított biztonsági adatlap jelzi azt, hogy az Acramin F nem irritálja sem a bőrt, sem a szemet, és nem szól semmit arról, hogy belégzés útján mérgezéssel lehet számolni. Nem említ semmi más további veszélyt.

Amikor az eset bíróság elé került, Bayer ismételten kijelentette, hogy a terméket görgővel történő felvitelre tervezték, nem pedig festékszórásra. 2003. júniusában, több mint 11 évvel az eseményt követően az Ardystil vezérigazgatója, valamint 6 további kis és közepes vállalat igazgatói és egy munkaügyi felügyelő végül börtönbüntetést kapott hanyagság címén. Miközben igaz az, hogy a munkakörülmények ezeknél a vállalatoknál különösen rosszak voltak, a termék gyártója által szállított dokumentáció nem tette lehetővé az aerografikus alkalmazás lehetőségét. Arról sem tett említést, hogy az ilyen felhasználás, amely nagyon valószínűnek látszott, különösen veszélyes.

Ez két fontos elvi kérdést vet föl. Lehet-e vizsgálatokat végezni, kereskedelmi dokumentációt és biztonsági adatlapot kiállítani olyan alapon, amit a gyártó leír a termék normál körülmények között történő felhasználására, vagy pedig a felhasználás minden következményét le kell, hogy írja.

A REACH rendszernek tisztázni kellett ezt a szempontot, miután a felhasználóknak ellenőrizni kell az anyaggal együtt szállított biztonsági adatlapot, meg kell győződniük arról, hogy az valóban leírja-e a felhasználásra vonatkozó követelményeket. Amennyiben ez az eset nem áll fenn, a szállítót tájékoztatni kell az ilyen felhasználásról, és felkérni az adott alkalmazásra vonatkozó információra. A szállító ezután köteles számításba venni az észrevételeket a biztonsági adatlap kiadásakor, és tartalmazni kell a felhasználásra vonatkozó kitételi leírást.

A felhasználónak ezután a tervezett felhasználást bizalmasan kell kezelni, ebben az esetben neki magának kell a kémiai biztonsági vizsgálatot elvégezni, és megállapítani a saját felhasználásához szükséges feltételeket.

A felhasználó és a szállító közötti jobb kapcsolattartás megkövetelésével a REACH rendszer a jövőben hozzájárul ahhoz, hogy elkerülhetők legyenek az olyan tragédiák, mint amelyek az Ardystil ügyben bekövetkeztek.

- Rossz az adattovábbítás

A 91/155/EEC Irányelv azt is tartalmazza, hogy a biztonsági adatlapoknak minden veszélyes anyagokhoz vagy készítményekhez csatolva kell lenni, és az ipari felhasználók számára a megfelelő tájékoztatást kell nyújtani. Ezek az adatlapok a címkén lévő információval kell összhangban legyenek. Meg kell adni az anyag tulajdonságait, az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt esetleges veszélyeket és a kockázatokhoz kapcsolódó fizikai és kémiai tulajdonságokat. Ezen kívül, további tájékoztatást kell adni a kezelésről, tárolásról, szállításról és elhelyezésről. Tartalmazni kell még tanácsadást a munkavállalók védelméről, a tűzoltási intézkedésekről, valamint azokról a tennivalókról, amelyeket baleset esetén kell alkalmazni, és amennyiben szükséges elsősegély-nyújtási javaslatokat kell feltüntetni.

A biztonsági adatlap döntő fontosságú, mert ez biztosítja a munkáltató számára, hogy teljesítse kötelezettségeit a veszélyes anyagoknak kitett dolgozók védelmében, mégis a megadott információ nem minden esetben megbízható vagy teljes. Vizsgálatokat folytattak különböző európai országokban a kis és közepes vállalatoknál a biztonsági adatlapok hasznosságáról, és azt a következtetést vonták le, hogy ezek tartalma hiányos a termék összetételét és a használat során a védelmi intézkedéseket illetően. Ezek a hiányosságok nagyon súlyos helyzetet teremthetnek, gondoljunk csak a spanyol textiliparban a hat munkás halálára. A vizsgálatok rámutattak arra, hogy számos kis és közepes vállalatnál adatlapokat egyáltalán nem használnak. Ezt igazolta az ECLIPS tanulmány, mely arról számol be, hogy a biztonsági adatlapok 40 százalékát hibásan töltötték ki. Tehát nem csak az adatok hibásak, de gond van az adatok továbbításával is.

Adatok hiányában a munkáltatók nem képesek megfelelő kockázatelemzést készíteni és a törvényben előírt ellenőrző és megelőző intézkedéseket bevezetni.

A REACH javítja az adatok továbbítását és a kapcsolatot a gyártók és a felhasználók között

- Nem megfelelően érvényesül a helyettesítés elve

Az 1990-es rákkeltő anyagokról szóló irányelv megállapítja, hogy a munkáltató köteles ezeket az anyagokat kivonni a munkahelyekről és kevésbé veszélyes termékekkel helyettesíteni. Ez a kötelezettség minden olyan esetben fennáll, ha ez technikailag megoldható. A meglévő törvény nagyon csekély mértékben

támogatja a kutatást valamilyen alternatív megoldás irányába. A veszélyes anyagok helyettesítésére bátorítást a hatóságoktól lehet kapni, és tőlük származnak a korlátozó intézkedések. A REACH elősegíti a helyettesítés elvének érvényesülését.

A REACH segíti a helyettesítés elvének érvényesülését

2004/37/EC Irányelv

Munkavállalók védelme a rákkeltő anyagok és mutagének munkahelyi kitételével járó veszélyekkel szemben

Ez az irányelv a 90/394/EEC irányelv változata, amely a rákkeltő anyagokkal foglalkozik, és ezt most minden eddig bevezetett módosításával együtt visszahívták. A kötelezettségeknek a rendszerét fektette le a munkáltatók számára az 1 és 2 kategóriájú rákkeltő anyagok, valamint mutagének helyettesítésével, illetve alkalmazásának csökkentésével kapcsolatban, valamint tartalmazta a munkaerő felé a kötelező tájékoztatást és a képzést.

Ezek az intézkedések elsősorban arra a kötelezettségre irányulnak, hogy helyettesítsék a rákkeltőket, vagy a mutagéneket veszélytelen, vagy kevésbé veszélyes anyagokkal. Az ilyen helyettesítést technikailag nem minden esetben lehet megoldani, de a munkáltató köteles biztosítani a rákkeltő vagy mutagén anyag gyártásával, vagy felhasználásával kapcsolatosan a technológia zárt rendszerét. Amennyiben az elővigyázatossági intézkedéseket nem teszik meg, akkor a munkáltató köteles biztosítani, hogy a munkavállaló számára a kitétel szintjét csökkentsék olyan alacsonyra, amilyenre csak technikailag lehetséges.

A rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel foglalkozó irányelv feltételeket szab azok bevezetésére, amennyiben lehetséges, a foglalkozási kitétel határértékei közé (OELV). Amennyiben az OELV több ország nemzeti törvényeiben számos rákkeltő anyagra érvényesül, a jelenleg alkalmazott rendszert kell kialakítani európai szintre, de ez olyan lassan megy, hogy a határértékeket ez ideig csak három anyagra állapították meg. Ezek a benzol, a vinilkloridmonomer és a fűrészpor.

= > Ez az irányelv együttes alkalmazásra kerül a REACH szabályozással. Tárgyalások folynak arról, hogy kiterjesztik a feltételeket a közeljövőben a rákkeltő anyagokra és mutagénekre; kiegészítik olyan anyagokkal, amelyek káros hatást fejtenek ki az emberi gyermekszaporulatra.

98/24/EC Irányelv

Munkavállalók védelme vegyszerek által okozott munkahelyi veszélyekkel szemben

Ezt az irányelvet úgy ismerik, mint „vegyszer irányelvet”, és vonatkozik minden vegyszerre, készítményre, amelyet a munkahelyen gyártanak, vagy alkalmaznak, tekintet nélkül annak mennyiségére, vagy besorolására. Ez különböző kötelezettségeket ró a munkáltatóra:

1. Meg kell bizonyosodni arról, hogy a vegyszer, amely jelen van a munkahelyen, veszélyes-e vagy sem.
2. Amennyiben igen, a veszély mértékét vizsgálni kell.
3. Amennyiben veszély fennáll, intézkedéseket kell tenni annak megelőzésére, vagy csökkentésére. Az ilyen intézkedéseket a prioritás sorrendjében az alábbiak szerint kell megtenni:

- Helyettesíteni kell a veszélyes vegyszert
- El kell kerülni, vagy minimalizálni kell a veszélyes vegyszer felszabadulását.
- Kollektív védőintézkedéseket kell foganatosítani a veszélyforrásnál (például szellőztetéssel).
- Egyéni védőeszközöket kell alkalmazni (például álarccokat, kesztyűket, szemüvegeket).

4. Ellenőrizni kell a munkavállalók egészségi állapotát.
5. A vegyszerek feleljenek meg a meglévő kitéli határértékeknek.
6. Rendszeresen vizsgálni kell a veszélycsökkentő intézkedések hatékonyságát és azokat, ha kell, meg kell újítani.

A fenti szempontokon túlmenően a munkáltató köteles a munkavállalók számára megfelelő tájékoztatást és képzést nyújtani.

Bizonyos vegyszerek gyártása, felhasználása betiltható, amennyiben súlyos veszélyt jelentenek a munkavállalókra nézve. Jelenleg négy anyag szerepel, mint betiltott termék az irányelv 3. számú mellékletében.

A 98/24 számú irányelv a REACH szabályozással együtt lesz érvényes és így minden bizonynyal hatékonyabb lesz. A REACH rendszer által biztosított információ elősegíti a munkáltatók számára, hogy megállapítsák a munkahelyen a veszélyes vegyszerek jelenlétét, és ez egy döntő első lépés, amely nélkül a többi kötelezettséget egyszerűen nem lehet teljesíteni.

Megjegyzés: az európai törvény a munkavállalók védelméről nem vonatkozik az önfoglalkoztatókra és a családi vállalkozásokra.

Megjegyzés

A veszélyes vegyszerek meghatározása nem vonatkozik azokra az anyagokra vagy készítményekre, amelyeket veszélyeseknek nyilvánítottak a 67/548/EEC és az 1999/45/EC irányelvek követelményei szerint. Azonban a meghatározás

vonatkozik minden vegyszerre, mely veszélyt jelent a munkavállalók biztonságára és egészségére, fizikokémiai és toxikai tulajdonságaik alapján.

További intézkedésekre van szükség, hogy a munkavállalók védelmére szolgáló törvények hatékonyabban érvényesüljenek

Annak ellenére, hogy a REACH pozitívan és tartósan járul hozzá a vegyszereknek kitett dolgozók egészségének és biztonságának megőrzéséhez, további intézkedésekre is van szükség, hogy javítsuk, és teljessé tegyük azoknak a törvényeknek az alkalmazását, amelyek a különböző iparágakban védik a dolgozókat.

- **A munkavállalók képviseletének javítása**

Egy tanulmányt készített az Európai Szakszervezeti Szövetség és a TUTB a munkavállalók részvételéről és képviseléről a kis és közepes vállalatoknál. Ez a tanulmány megmutatja, hogy milyen nagy szükség van ezeknél a vállalatoknál a kollektív képviselet erősítésére.

(Walters, D., Working safely in small enterprises in Europe. Towards a sustainable system for workers' participation and representation, European Trade Union Confederation, Brussels, 2002.)

A munkavállalói képviselet döntő szerepet játszik abban, hogy a kis vállalatoknál megváltozzon a meglévő gyakorlat és kultúra olyan irányban, hogy jobb védelmet kapjanak a veszélyes anyagoknak kitett dolgozók egészségük és biztonságuk szempontjából.

- **Erősíteni a szociális párbeszédet.**

Konstruktív és folyamatos szociális párbeszédre van szükség a szociális partnerek között európai és nemzeti szinten egyaránt. Ez az egyik fő feltétele a munkavállalók védelmében elfogadott törvények jobb megvalósításának.

Az ilyen párbeszédet azonban úgy kell lefolytatni, hogy biztosítani lehessen a széles körű részvételt minden érdekelt szociális csoport számára, és megfelelő demokratizmus érvényesüljön.

- **Bátorítani kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek a munkavállalók védelmét szolgáló törvények alkalmazását segítik.**

Önkéntes kezdeményezések, például a felelősségteljes gondoskodás programja, javítja a vegyiparban a munkahely biztonságát és a környezet védelmét, az ilyen kezdeményezéseket bátorítani kell. A vezetési gyakorlat kódok és útmutatások közzétételével és egyéb eszközökkel azonosítsa be és terjessze a tennivalókat, járuljon hozzá, hogy a különböző kezdeményezések javítsák az emberi egészség és a környezet védelmét.

Az európai országokban a program megvalósításáról szóló legújabb jelentés azt mutatja, hogy bizonyos haladást el lehetett érni a környezet tekintetében is. Jelentős mértékben csökkentek a levegő és a víz szennyezését okozó emissziók az elmúlt ötéves időszakban.

(Responsible Care 2002, Status Report: Europe, CEFIC, June 2003. Lásd: <http://www.cefic.be/Files/Publications/RCreport2003.pdf>.)

Ugyanakkor kevés eredményt lehetett elérni a munkahelyi balesetek és a foglalkozási megbetegedéseket illetően. Ebből azt lehet következtetni, hogy a rendszerek és a kezdeményezések önmagukban nem elegendők ahhoz, hogy üzemi szinten a biztonság megfelelő mértékét biztosítsák. Az önkéntes kezdeményezéseket és megállapodásokat éppen ezért úgy kell tekinteni, mint egy kiegészítő tevékenységet, de semmiképpen nem helyettesítik a törvényalkotást.

7. Mi a helyzet most a REACH-csal kapcsolatban

Miután az ipar erőteljesen lobbizott az Európai Bizottságnál, a REACH szabályozás tervezetét a bizottsági tagok végül 2003. októberében elfogadták, és az eredeti szövegnek egy átdolgozott változatát tették közzé nyilvános konzultáció céljából 2003. májusában. A polimereket kivették a reform hatálya alól, és a szállítandó információ mennyiségét is drasztikusan csökkentették (a vállalatoknak most a kémiai biztonsági jelentést kell csak szállítani, és ez az eredetileg várt 30.000 anyagnak mindössze egyharmadára vonatkozik. Az engedélyeztetési eljárás a legveszélyesebb anyagokra nézve kevésbé lett szigorú.

A szabályozásra vonatkozó javaslatot az Európai Parlament elé terjesztették, valamint a Tanácshoz juttatták el, amelynek el kell fogadnia a végső változatot egy egyetértési folyamatban.

Hatalmi harc folyik az Európai Parlamenten belül a Környezetvédelmi Bizottság és az Ipari Bizottság között. Közülük mindegyik magának kívánja a dosszié felülvizsgálatának felelősségét. A szöveg első olvasatát követően a folyamat nem zárult le, eltekintve attól, hogy a jelentést és a javasolt módosításokat 2003. decemberében már tárgyalták az olasz szocialista európai parlamenti képviselő, Guido Sacconi vezetésével, akit a Környezeti Bizottság szóvivőjének neveztek ki.

Az új Parlament képviselőikkel egészül ki a 10 új tagországból a 2004. júniusában tartott európai választások eredményeként. A Környezeti Bizottság napirendre tűzte a dossziét és Guido Sacconi Európa Parlamenti képviselőt újjá választották és megbízták a vezető szóvivő tisztségével a Parlament elé. Ő fogja

ezt a munkát elvégezni szoros együttműködésben Lena Ek-kel (Svédország, ALDE) az Ipari Bizottság részéről, és Hartmut Nassauer-rel (Németország, EPP-DE), aki a Belsőpiaci Bizottságot képviseli. Hat további parlamenti bizottság lesz kisebb mértékben bevonva a munkába, ennek ellenére véleményüket ki tudják fejteni. Ezek a bizottságok: a Foglalkoztatási és Szociális Ügyek Bizottsága, a Gazdasági és Pénzügyi Ügyek Bizottsága, a Jogi Kérdések Bizottsága, a Költségvetési Bizottság, a Nők Jogaival Foglalkozó Bizottság és a Nemzetközi Kereskedelem Bizottsága. Az első olvasatra a tervek szerint 2005. őszén kerül sor.

Ami a Tanácsot illeti, az államfők és kormányfők a Versenyképességi Tanács hatáskörébe utalták a REACH tárgyalását. Ebben a tanácsban a tagországok ipari és kereskedelmi miniszterei vesznek részt, így nem a Környezeti Tanácsban lévő kollégáik foglalkoznak a témával. Egy ad hoc munkacsoport jött létre a REACH-csel kapcsolatban, amelyik különböző miniszterek képviselőiből áll, ipari, kereskedelmi és környezetvédelmi képviselőről van szó. Ezt a bizottságot olasz elnökség alatt 2003. novemberében hozták létre azzal a céllal, hogy támogassa a tanácsot a REACH javaslatára vonatkozó közös álláspont kialakításában.

Ez a munkacsoport több találkozót tartott az ír elnökség idején is 2004. első hónapjában. Néhány módosítást javasoltak a tagországok a szövegben: az OSOR rendszer bevezetését (ez azt jelenti, hogy egy anyagnak egy regisztrációja legyen). Javasolták a gondoskodási kötelezettség ismételt bevezetését, további felhatalmazást terjesztettek elő a vegyipari ügynökségnek, és a helyettesítés elvének az erősítésével kapcsolatosan voltak még javaslatok.

2004. júliusa óta tovább folytatódik a vita ebben a munkacsoportban holland elnökség alatt, amely az első három szabályozásról szóló fejezet megtárgyalását tűzte ki célul, és az év végéig megvizsgálják a regisztrációra és az adatszolgáltatásra vonatkozó módosító javaslatokat. A holland elnökség egy megbeszélést tartott 2004. októberében, ahol elemezték a kérdéseket, és következtetéseket vontak le a REACH tervezetéről készült különböző tanulmányok észrevételeivel kapcsolatban. [36 tanulmányt vizsgáltak meg az új európai uniós vegyszerpolitikával kapcsolatban (REACH) annak hatását nézték a társadalomra és az üzleti életre.

Lásd: <http://tutb.etuc.org/uk/dossiers/files/EU2004REACH.pdf>.]

Visszatérve a bizottságra, a környezettel és a vállalatokkal foglalkozó osztályok együttesen vizsgálják a dossziét, és jelenleg a REACH gyakorlati megvalósításán dolgoznak a 2003. októberi szöveg alapján. Ennek a belső stratégiának a fő elemei közé tartozik, egy új software kialakítsanak a REACH rendszer kezelésére, ezen kívül útmutatást készítenek a tagországok és az ipar

számára, hogy a REACH előírásai alapján tudják kötelezettségeiket teljesíteni. Ilyen még, hogy stratégiai partnerviszonyt kell létrehozzanak a reform bizonyos szempontjainak vizsgálatához, és a Helsinkiben székelő Európai Vegyszerügynökség létrehozásához.

A Bizottság egyetértésben az UNICE-val (az Európai Munkáltatói Szervezet), valamint a CEFIC-cel (az Európai Vegyipari Munkáltatói Szervezet) munkacsoportot hoztak létre, hogy felülvizsgáljanak három további tanulmányt, amely a REACH hatásával foglalkozik. Az első két tanulmányt az ipar támogatta anyagilag és készítette el. Azt vizsgálja, hogy milyen hatást gyakorol a REACH a kereskedelemre a láncolat teljes hosszában, valamint vizsgálják, hogy az újítások bevezetésére milyen a REACH befolyása. A harmadik tanulmányt a Közös Kutatási Központ készítette el (JRC) a Bizottság anyagi támogatásával és ez a tanulmány az új tagországokra gyakorolt hatást vizsgálja. Az Európai Szakszervezeti Szövetség és néhány környezetvédő civil szervezet is tagja ennek a munkacsoportnak. Ezeknek a mikrogazdasági tanulmányoknak az eredményeit 2005. elején lehet kézhez kapni. További hatástanulmányok készültek 2004-től kezdve, ezeknek az észrevételeit is 2005-ben ismerhetjük meg. Egy további bizottság által támogatott tanulmány a REACH környezetre gyakorolt előnyeit elemzi, az Európai Szakszervezeti Szövetség tanulmánya azt nézi, hogy milyen előnyök származnak a REACH megvalósításából a munkavállalók egészségére nézve.

A Bizottság azzal számol, hogy a közös döntési eljárás során a Parlament és a Tanács 2006-ban megállapodik, és a REACH rendszer 2007-ben érvénybe lép.

A REACH költségei és hozama: mi mibe kerül

Az Európai Bizottság által készített gazdasági hatástanulmány szerint:^a

- Az európai vegyipar követlen költségei, amelyek a regisztrációból és az anyagvizsgálatból adódnak, 11 év alatt 2,3 milliárd euróra becsülhetők (2,8 és 5,2 milliárd euró között vannak a költségek a teljes 15 éves időszakra, beleértve azokat a közvetett költségeket is, amelyek a többi ágazat részéről merülnek fel).
- 30 éves időszakban 50 milliárd euróra tehető az a megtakarítás, amely az egészségi állapot javulásából fakad. Mindenekelőtt abból a tényből kell kiindulni, hogy évente 4.500 életet lehet megmenteni. Ez az adat összefügg a munkával kapcsolatos rákbetegségek számával, amelynél javulás mutatkozik, miután a vegyszerek hatásairól és tulajdonságairól jobb ismereteket lehet majd nyerni.

- A környezeti előnyöket is figyelembe vették, de erre vonatkozóan a Bizottságnak nincsenek számításai.

A vegyipar is elkészítette a maga hatástanulmányát, és az összköltséget 30-100-szor magasabbra teszi, és azzal számol, hogy munkahelyek százezrei szűnnek meg, valamint jelentős mértékben csökken a GDP Németországban és Franciaországban.^{bc}

A Bizottság véleménye szerint^d és független gazdasági szakértők alapján a REACH makrogazdasági hatásairól készült becslések nem reálisak, ezeknek nem kell nagy hitelt adni. Ezeknek a vizsgálatoknak a módszertanát illetően úgy gondolják, hogy hiányzik belőle az átláthatóság és az extrapolációkat hibás alapon végezték el.

Egy másik tanulmány a REACH gazdasági hatásával foglalkozik, ezt az Északi Tanács miniszterei rendelték meg. Ez megerősíti az Európai Bizottság által becsült közvetett és közvetlen költségek nagyságrendjét.^f

Végezetül érdemes megjegyezni, hogy 2,3 milliárd eurós összeg az európai vegyipar éves forgalmának hozzávetőleg 0,04%-át jelenti (556 milliárd euró volt az EU-25-nél 2003-ban).

- <http://www.eurpa.eu.int/comm/enterprise/rach/eia.htm>.
- Arthur, D., Little GmBH, Economic effects of the EU Substances Policy, 2003.
- Study of the impact of the Future Chemicals Policy, Mercer Management Consulting, 2003.
- Az ENV munkacsoport találkozáján megtartott előadás a „Vegyszerpolitika hatása, hogyan mérjük fel” Laulasmaa, Észtország 2004. november 11-12.
- Methodological Problems of assessing the Economic Impacts of EU Chemicals Policy, UBA, 2003.
- Ackerman, F., Massey, R., The true costs of REACH, TemaNord 2004:557, Nordic Council of Ministers, Copenhagen, 2004. See: <http://www.norden.org/pub/miljo/miljo/sk/TN2004557.pdf>.

7. Következtetések

A REACH lehetőséget jelent a meglévő európai törvények hatékonyságának javítására a vegyszerek hatásának kitett munkavállalók védelmében,

következésképpen csökkenti a foglalkozási megbetegedések veszélyét, a veszélyes anyagok hatásának következtében.

A REACH által képzett adatok hozzájárulnak a vegyszerek tulajdonságainak alaposabb megismeréséhez, ez érezteti hatását az emberek egészségi állapotán, és utat jelent a veszélyes anyagok felhasználásánál jelentkező veszélyek csökkentésére vagy minimalizálására.

A REACH jelentős mértékben javítja a termelési folyamat teljes hosszában az adatok továbbítását, miután jobb minőségű címkézést és biztonsági adatlap készítést tesz lehetővé.

Ezen túlmenően, a REACH által biztosított engedélyeztetés és korlátozási eljárás elősegíti a legveszélyesebb anyagok helyettesítését kevésbé káros anyagokkal.

A REACH éppen ezért erősíti az európai irányelveket a munkavállalók védelmében, ezt többféle úton teszi meg, ugyanakkor támogatja az irányelvek munkáltatók által történő megvalósítását a munkahelyeken.

Természetesen a REACH reform önmagában nem elegendő a vegyszerek okozta foglalkozási megbetegedések minden problémájának megoldásához. Még akkor is, ha az adatok rendelkezésre állnak, és a kommunikáció is megfelelő, még mindig marad tennivaló a munkahelyeken a hatékony alkalmazásra vonatkozóan.

Ilyen megfontolás alapján egyéb intézkedésekre is szükség van annak érdekében, hogy a munkavállalók védelmében a törvények hatékonyságát javíthassuk. Biztosítani kell a különböző ágazatokban a munkavállalók képviselőit. Erősíteni kell a szociális párbeszédet mind nemzeti, mind európai szinten. Képzést kell biztosítani a kémiai veszélyekről a munkavállalóknak és a munkáltatóknak egyaránt. Meg kell kettőzni az ellenőrzést a munkahelyeken a törvények betartását illetően, stb.

A REACH éppen ezért csak egy lépést jelent előre a vegyszereknek kitett munkavállalók egészségének javítására, de kétségtelen, hogy ez döntő lépés, és semmiképpen nem szabad elhibázni.

Adatok: ahol minden kezdődik

REACH	REACH	A munkáltatók és munkavállalók képzése
Adatgyűjtés	Adattovábbítás	Adatfelhasználás
Mire van szükség: • veszélyértékelés, kockázatelemzés • veszélycsökkentési intézkedések • nagyon veszélyes anyagok korlátozása	Hogyan • biztonsági adatlapok • címkézés	Ki végzi • munkáltatók • megelőző szolgáltatások • munkavállalók - munkavállalói képviselő - szociális párbeszéd

Az európai szakszervezetek felhívása egy erőteljesebb európai vegyszer-politikával kapcsolatosan

AZ ETUC NYILATKOZATA A REACH-ről

Az Európai Unió vegyszer-politikájának javasolt reformjáról 2004. március 17-18.

A REACH (vegyszerek nyilvántartása, értékelése és engedélyeztetése) szabályozás tervezet 30.000 vegyszerre vonatkozik, amelyet vagy gyártanak, vagy importálnak az Európai Unió területén évente 1 tonnánál nagyobb mennyiségben. A szabályozás elfogadásával 2003. október 29-én az Európa Bizottság két fő célt tűzött ki. Az első az, hogy az emberek egészségének, valamint a környezetnek magasabb szintű védelmet lehessen biztosítani. A másik a közös piac hatékony működésének elősegítése, ezzel az európai vegyipar versenyképességének növelés.

Az Európai Szakszervezeti Szövetségnek az a véleménye, hogy a REACH javaslat jelentős hozzájárulást jelent a fenntartható fejlődéshez annak a kötelezettségnek megfelelően, amelyet az Európai Unió és a tagországok Lisszabonban és Gothenburgban tettek.

A tervezett reform több okból is fontos. Először is azért, mert szabályozás jelenik meg irányelv helyett, amely közvetlenül vonatkozik a 25 tagországra, amint érvénybe lép. A REACH felváltja a jelenleg mintegy 40 meglévő irányelvet, és hatással lesz több különböző ágazatra. A rendszer elfogadása nemcsak kötelezettséget ró a gyártókra a vegyiparban, hanem számos vegyszer felhasználóra is (például az építőiparban, a faiparban, a gépjárműiparban, textiliparban, mezőgazdaságban, környezetvédelmi szolgáltatások területén, az egészségügyben, a számítógép ágazatban, stb.).

A REACH jelentős hatást gyakorol a meglévő törvényekre, amelyeket a veszélyes anyagoknak kitett munkavállalók védelmében hoztak különböző ágazatokban, nevezetesen:

- biztosítja a hiányos információt a vegyszerek tulajdonságairól,
- a kémiai biztonsági adatlapokat nyilvánosan rendelkezésre bocsátja mindenkinek,
- erősíti az információ hatékony terjesztését a további felhasználóknak és azok személyzeteinek, a foglalkozási megbetegedések veszélye elleni cselekvés érdekében,
- bátorítja a legveszélyesebb anyagok helyettesítését kevésbé kockázatosakkal az eljárások betiltása vagy engedélyeztetése révén a veszély minimalizálása érdekében.

A vegyszerek hatásának kitett dolgozók egészségének védelmében, annak jelentős javítása céljából az ETUC azt követeli, hogy különös figyelmet fordítsanak a REACH rendszerben lefektetett kötelezettségek végrehajtására, a rendszer összhangban van a foglalkozás-egészségügy és biztonság irányelveivel.

A REACH megfelel mindazoknak az elvárásoknak, amelyeket a közös európai törvény tartalmaz. Célja az, hogy elősegítse a belső piac fejlesztését, különös tekintettel a munkavállalók jogaira, egészségük és biztonságuk védelmére. ETUC úgy ítéli meg, hogy a végső felhasználók és a veszélyes anyagok gyártói és importőrei felelősséget kell vállaljanak a termékek biztonságra vonatkozó szempontjaiért, annak teljes ciklusáért, amelybe beletartozik az újrafeldolgozás, vagy az elhelyezés.

A 30.000 anyagra vonatkozóan álláspontunk az, hogy azokat a jövőben felállítandó európai vegyszerügynökség nyilvántartásba kell vegye. Ennek keretében a gyártók biztosítsák a megfelelő információt, amely szükséges ahhoz, hogy termékeiket biztonságosan használják fel, az információ szolgáltatására abban az időszakban kerüljön sor, mielőtt az Európai Unióban a termékeket piacra vitték.

ETUC üdvözli erre az égető kérdésre vonatkozó alapelv elfogadását, és erősen támogatja azt.

Az ETUC felhívja az összes gazdasági szereplőt, hogy általános alapelvként ismerje el a regisztrációs elveket, és a köteles gondoskodást. Az ETUC úgy ítéli meg, hogy más aggodalmat okozó anyagokat is be kell venni az engedélyeztetési eljárásba.

ETUC követeli, hogy a munkavállalók képviselői legyenek tagjai a jövőben megalakítandó európai vegyszerügynökségnek tripartit alapon, mert úgy ítéli meg, hogy a munkáltatók és a szakszervezetek bevonása és kezdeményezéseik biztosítják a jobb egészségügyi és biztonsági normákat, és ezzel a lisszaboni stratégia sikerének fontos előfeltételét. Ezzel kapcsolatban nagyon lényeges a nagy gyakorlat és a hozzáértés. ETUC hangsúlyozza, hogy a jelenleg folyó konstruktív szociális párbeszéd mind európai, mind nemzeti szinten a szociális partnerek között lényeges előfeltétele a munkavállalók védelmére és képzésére vonatkozó meglévő törvények megvalósításának, javításának.

ETUC azt is megjegyzi, hogy a REACH rendszeres megújítást igényel. REACH létkérdés az európai gazdaság egészének és különösen a vegyiparnak. Javítani kell a REACH kapacitását annak érdekében, hogy modern megoldások

kerüljenek megvalósításra a jövőben a követelmények fejlesztésével, a környezet és a szociális felelősség figyelembevételével.

A 2002-ben Johannesburgban megállapított követelmények kielégítése érdekében az Európai Uniónak lépéseket kell tenni annak biztosítására, hogy a REACH alapelveit világszerte elismerjék, és ezzel biztosítani lehet a globális verseny tisztességes feltételeit.

Igen nagy szükség van európai szinten meghatározni a követelményeket, amelyek azután meghatározzák a feltételeket az állami és a magánszektor fejlesztésének és kutatásának finanszírozásához. Ugyanakkor a kis és közepes vállalatoknál különös szükség van további finomításra a REACH szabályozás megvalósításával kapcsolatosan. Meg kell állapítani annak hatását a foglalkoztatásra, és gondoskodni kell a megfelelő megelőző intézkedések bevezetéséről. Ezeknek az intézkedéseknek kéz a kézben kell együtt haladni a költségek, a veszélyek és a pénzügyi rendszerek alakításával a gyártók és a felhasználók között, különös tekintettel a nagy vegyipari csoportokra, a kis és közepes méretű vállalatokra. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a kis és közepes vállalatokra a REACH rendszer szabályainak érvényesítése során, oly módon, hogy világos és egyszerű eljárásokat kell alkalmaztatni, melyek lehetővé teszik számukra a költségek csökkentését.

Az ETUC teljes mértékben hozzá kíván járulni a REACH-ről folyó vitához, és egy belső munkacsoportot hozott létre azzal a céllal, hogy megfelelő mélységben reagáljon a javasolt reform tervezet bizonyos szempontjaira a tartalom javítása érdekében. A következő elemeket emeljük ki:

1. A kötelező gondoskodás

A gyártók és az importőrök legyenek felelősek a dokumentálásért és minden érdemi tájékoztatás közléséért termékeik biztonságát illetően minden lehetséges eszközzel a felhasználók és a fogyasztók felé.

A gyártó és az importőr felelősségének ilyenfajta meghatározása általános alapelv legyen, és ezt be kell építeni a REACH rendszerbe minden gyártott vagy importált vegyszerre vonatkozóan.

2. Regisztráció

A vegyszerek biztonságáról szóló jelentést meg kell követelni annak érdekében, hogy az anyagokat regisztrációnak vethessék alá, és a készítményeket biztonságosan kezelhessék a gyártás, a felhasználás során, valamint behozatalkor a teljes folyamatban.

Ez különösen fontos a veszélyesnek osztályozott anyagok esetében, miután a biztonsági adatlapjukat el kell látni a megfelelő tájékoztatással, az emberi és környezeti kitétel ellenőrzése alapján valamennyi meghatározott felhasználási területre.

Azokra az anyagokra nézve, amelyeket 1 és 10 tonna közötti mennyiségben gyártanak évente, alaposabb tájékoztatásra van szükség, például az akut mérgező hatást kell vizsgálni, és biodegradálási vizsgálatokat kell végrehajtani annak érdekében, hogy javíthassák az osztályozást, és a kockázat-elemzés feleljen meg a jelenlegi törvényeknek.

3. Értékelés

Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a rossz minőségű regisztrációs dossziékat vonják ki, és biztosítani kell a gyártók, vagy az importőrök által szállított információ minőségét. A tagországok hatóságaitól el kell várni, hogy ellenőrizzék véletlenszerűen kiválasztott dossziék minimális számát.

4. Engedélyeztetés

Az engedélyeztetési eljárásnak a célja az, hogy a legveszélyesebb anyagok helyettesítését segítse elő, ahogy azt megköveteli a rákkeltő anyagokra vonatkozó európai törvény (2004/37/EC Irányelv).

Az engedélyeztetést csak abban az esetben lehet biztosítani, ha igazolható, hogy nem létezik megfelelő helyettesítő anyag és a társadalmi-gazdasági előnyök nagyobbak, mint az emberi egészségre és a környezetre ható kockázatok. Az anyag felhasználásával járó veszélyeket kielégítő módon ellenőrizni kell. Az engedélyeztetés időkorlátozott annak érdekében, hogy helyettesítési tervek kidolgozására bátorítson.

Az engedélyeztetési eljárást ki kell még terjeszteni egyéb rendkívül veszélyes vegyszerekre, amelyeknek súlyos, vagy irreverzibilis hatásai vannak.

5. Kapcsolat a REACH és a munkavállalók védelmét szolgáló törvények között

Különös figyelmet kell fordítani a REACH rendszerben meghatározott kötelezettségek összeférhetőségével a munkahelyi biztonság és egészségügyre vonatkozó irányelvekkel.

A szociális partnerek folytassanak párbeszédet ebben a témában. Az ilyen párbeszédnek helye a Luxemburgban székelő háromoldalú munkavédelmi bizottság. A londoni szeminárium eredménye jó kiindulási pont a szeminárium végső jelentése („Összefüggés a vegyipari törvények és a munkavédelmi törvények között”; szemináriumra a brit, a német, a holland és a svéd kormány szervezésében került sor 2004. június 14-15-én. Részleteket lásd: <http://tutb.etuc.org> > Main topics > Chemicals)

Az ágazati szociális párbeszéd hasonlóan foglalkozzon ezzel a kérdéssel.

Annak érdekében, hogy az ellentmondások elkerülhetőek legyenek, és jobb összefüggés legyen a két törvénysorozat között, a munkavállalók képviselőivel konzultálni kell azokról az irányokról, amelyek elősegítik az ipar számára, hogy megfeleljenek a REACH előírásainak (REACH Implementation Project RIP 3.2.).

6. A felhasználók és a kis és közepes vállalatok

A felhasználókat és a kis és közepes vállalatokat támogatni kell abban, hogy megfelelő képviselettel rendelkezzenek a nemzeti ipari szervezetekben és az európai szövetségekben.

7. A foglalkoztatásra, egészségre és a környezetre gyakorolt hatás

A REACH költségeit és előnyeit három perspektívából kell szemlélni - ezek a szociális, a környezeti és a gazdasági hatások – és így tűnik ki az új rendszernek a hatékonysága, valamint a foglalkoztatásra és az egészségre gyakorolt hatása.

Nyilvánvalóan szükség van a lehetséges hatások, mind pozitív, mind negatív hatások jobb értelmezésére, amelyeket a REACH biztosít a különböző ágazatok foglalkoztatására a megvalósítás időszakában.

Az ETUC ezért a következő kezdeményezéseket teszi:

- *Fel kell lépni az együttműködés erősítéséért az európai ipari szövetségekkel, különös tekintettel a REACH hatásának vizsgálatát illetően.*
- *Az ETUC aktívan részt vesz a Bizottság, valamint az UNICE/CEFIC által létrehozott munkacsoportban, amely egy tanulmányt készít a REACH hatásáról a kereskedelemre a teljes ellátó lánc területén, vizsgálja még az újításokra vonatkozó lehetőségeket és az új tagországban történő megvalósítást és annak következményeit.*
- *Az ETUC elkészítette az első tanulmányát, amely vizsgálja a REACH hatását a foglalkozásból adódó bőrbetegségekre és légzési zavarokra.*

- *Az ETUC elkészített egy második tanulmányt is, amelynek az alábbi céljai vannak:*
 1. *akciót javasolni, amely lehetővé teszi a REACH megvalósítását, különös tekintettel a kis és közepes vállalatokra, valamint a végfelhasználókra;*
 2. *elemzi a tanulmány a többi európai politikát, amely hatást gyakorolhat a REACH reform céljainak eléréséhez (például kutatás, képzés, stb.), a tanulmány hosszú és közepes távú reorientációját javasolja ezeknek a politikáknak annak érdekében, hogy a REACH céljait elérje.*

Ezeknek a tanulmányoknak és elemzéseknek az eredményeként, melyet az ETUC munkacsoportja készített az Európai Szakszervezetek Szövetsége 2005. március 11-én és 12-én REACH konferenciát tart, amelyen az európai szakszervezetek konstruktív hozzájárulására kerül sor a meglévő vitához.